

زیست‌شناسی ۳، از ماده به انرژی ۵ - سوال - دبیر اشکان زرندي

۱۲۱ - چند مورد عبارت زیر را به طور نادرست کامل می‌کند؟

«در راکیزه‌های موجود در یک یاخته عصبی، به منظور ..... از ..... انجام می‌شود.»

- الف) تشکیل آب در زنجیره انتقال الکترون، تولید FAD و یون‌های هیدروژن، قبل - تبدیل اکسیژن به یون اکسید ب) اکسایش محصول نهایی قندکافت، مصرف NAD⁺، قبل - آزاد شدن مولکول کربن دی‌اکسید ج) وقوع چرخه کربس، آزاد شدن کوآنزیم A، پس - ترکیب شدن مولکولی چهارکربنی با استیل کوآنزیم A د) تولید پیرووات، تولید NADH، پس - تبدیل فروکتوز دوفسفاته به قندهای تکفسفاته سه‌کربنی

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

دبیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۴ - کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟

«در نوعی از تخمیر که .....، به طور حتم ..... می‌شود.»

- ۱) پذیرنده نهایی الکترون مولکولی سه‌کربنی است - تولید ATP در سطح پیش‌ماده مشاهده کاهش نوعی مولکول آلی مشاهده می‌شود - پیرووات طی دو مرحله به محصول نهایی تبدیل با شکسته شدن پیوند بین دو اتم کربن همراه است - تولید مولکول کربن دی‌اکسید مشاهده در ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم انجام می‌شود - محصول نهایی باعث مرگ یاخته انجام‌دهنده تخمیر

دبیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۷ - بخشی از واکنش‌های تنفس یاخته‌ای هوایی در ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم انجام می‌شود، با در نظر گرفتن این مراحل، وقوع کدام گزینه نسبت به سایر گزینه‌ها مقدم‌تر است؟

- ۱) نوعی ترکیب سه‌کربنی در پی دریافت فسفات یک مولکول آلی، خاصیت اسیدی پیدا می‌کند.
۲) مولکول‌های نوکلئوتیدی واحد ریبوز، با دریافت فسفات از نوعی ترکیب اسیدی به ATP تبدیل می‌شوند.
۳) در پی جداسازی فسفات‌های نوعی ترکیب شش‌کربنی، پیوند اشتراکی میان دو اتم کربن در آن شکسته می‌شود.
۴) با خروج الکترون از نوعی ترکیب کربن‌دار و انتقال آن به ترکیب نوکلئوتیدی، از میزان فسفات آزاد سیتوپلاسم کاسته می‌شود.

دبیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۹ - چند مورد از موارد زیر، درباره بخشی از یاخته یوکاریوتی که محل انجام واکنش اکسایش پیرووات است، به درستی بیان شده است؟

- الف) برخلاف پروکاریوت‌ها، هر ماده وراثتی آن می‌تواند به غشا متصل نباشد.
ب) همانند اغلب پروکاریوت‌ها، فقط یک جایگاه آغاز همانندسازی DNA دارد.
ج) پیرووات تولیدی در آن، می‌تواند با از دست دادن یک CO₂ به ترکیب دوکربنی بدون فسفات تبدیل شود.
د) ترجمه رنای پیک حاوی اطلاعات لازم برای ساخت انواعی از پروتئین‌های موجود در آن، پس از پایان رونویسی آغاز شده است.

۴ (۴)

۳ (۳)

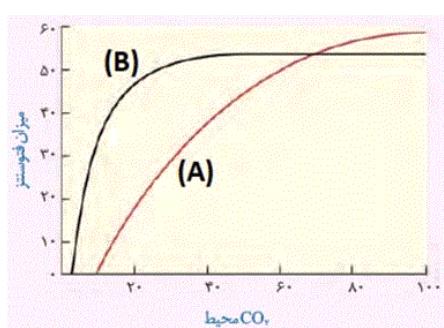
۲ (۲)

۱ (۱)

دبیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۱- شکل زیر میزان فتوسنتز در دو نوع گیاه را در مقادیر متفاوت CO_2 با هم مقایسه می‌کند. با توجه به آن کدامیک از گزینه‌های زیر به درستی بیان شده است؟

- ۱) در یاخته‌های غلاف‌آوندی گیاه B ممکن نیست از ترکیبات چهارکربنی همانند پنجکربنی، مولکول CO_2 آزاد شود.
- ۲) در گیاه A همانند گیاه آناناس، تثبیت کربن قبل از انجام واکنش‌های وابسته به نور امکان‌پذیر نیست.
- ۳) در یاخته‌های غلاف‌آوندی گیاه A، ممکن نیست در بستره میتوکندری از ترکیبات دوکربنی مولکول CO_2 خارج شود.
- ۴) در گیاه B، انتقال ترکیبات اسیدی بین یاخته‌های برگ ممکن نیست از کانال‌هایی با امکان عبور ویروس‌های گیاهی، صورت گیرد.

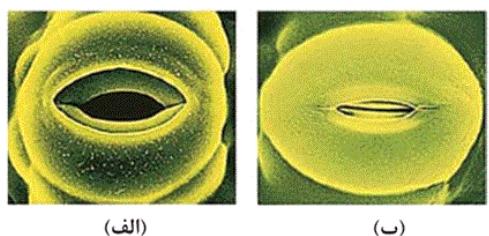
دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

زیست‌شناسی ۳، از انرژی به ماده ۱۰ سوال - دبیر اشکان زرندي

۱۳۲- کدام گزینه نادرست است؟

«به‌طور معمول، در زمانی که روزنه‌های هوایی گیاهان CAM به صورت ..... قرار گرفته باشند .....»

(الف)

(ب)

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۴- در نوعی از گیاهان، فرایند تثبیت کربن فقط در روز انجام می‌شود. کدامیک از موارد زیر در ارتباط با این گیاهان از نظر درستی یا نادرستی متفاوت از سایرین است؟

- ۱) برخلاف گیاهانی که واکوئول‌های پرآب دارند، مراحل مختلف تثبیت عمده کربن در آنها در بیش از یک یاخته زنده رخ می‌دهد.
- ۲) برخلاف گیاه نهان دانه آناناس، کربن موجود در جو به‌طور مستقیم با ترکیب قندی ریبو‌لوز‌بیس‌فسفات وارد واکنش می‌شود.
- ۳) برخلاف گیاهانی که روزنه‌های هوایی آنها در هنگام شب باز است، pH عصارة برگ در آغاز روشناختی نسبت به آغاز تاریکی اسیدی‌تر نمی‌باشد.
- ۴) برخلاف گیاه نهان دانه رز، در مراحل تثبیت کربن در این گیاهان، مولکول اسید چهارکربنی تشکیل می‌شود.

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۶- چند مورد برای تکمیل عبارت زیر، نامناسب است؟

«در رابطه با جاندارانی که به تولید مواد آلی پرائزی از مواد معدنی می‌پردازند؛ می‌توان گفت هر جانداری که ..... به‌طور حتم .....»

الف) با کمک سبزدیسه‌های خود به فتوسنتز می‌پردازد - دارای ساختاری پیچیده و پریاخته‌ای می‌باشد.

ب) دارای رنگیزه فتوسنتزی از نوع کلروفیل می‌باشد - ضمن مصرف کربن دی‌اسید در فتوسنتز، آب تولید می‌نماید.

ج) انرژی مورد نیاز برای ساخت مواد آلی را از واکنش‌های اکسایشی به دست می‌آورد - به تولید نیترات می‌پردازد.

د) از مولکول آب به عنوان منبع تأمین الکترون استفاده می‌نماید - آب را درون فضای تیلاکوئیدها تجزیه می‌نماید.

۴۴

۳۳

۲۲

۱۱

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

- ۱۳۸- در تمامی جاندارانی که انرژی نورانی خورشید به انرژی شیمیایی تبدیل می‌شود،
۱) الاماً مولکول‌های رنگیزه جذب کننده نور و مولکول دنای حلقوی مشاهده می‌شود.
۲) کمترین میزان تبدیل انرژی در هر طول موج مربوط به نور مرئی به انجام می‌رسد.
۳) تکثیر اندامک اصلی تثبیت کردن، می‌تواند مستقل و یا وابسته به چرخه یاخته‌ای باشد.
۴) سامانه‌های تبدیل انرژی در غشای تیلاکوئید، به‌واسطه ناقلين الکترونی بهم مرتبط می‌شوند.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۳۹- آنزیم ATP ساز در میتوکندری ..... آنزیم ATP ساز در کلروپلاست،

- ۱) همانند - در غشای داخلی اندامک واقع شده و بخشی از زنجیره انتقال الکترون در نظر گرفته نمی‌شود.
۲) برخلاف - دارای قسمتی با خاصیت آنزیمی بزرگ‌تر نسبت به بخش کانالی مستقر در ساختار غشا است.
۳) همانند - با فرایند انتشار تسهیل شده منجر به افزایش pH ماده زمینه‌ای میتوکندری یا کلروپلاست می‌شود.
۴) برخلاف - دارای نقش آنزیمی بوده و یون‌های هیدروژن را در جهت شیب غلظت خود، از عرض غشا عبور می‌دهد.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۴۳- انواعی از پروتئین‌های سراسری غشایی در اندامک‌های یک یاخته میانبرگ گیاه آناناس در جابه‌جایی یون هیدروژن بین فضای داخلی اندامک و دیگر فضای محصور شده توسط نوعی غشا نقش دارند. کدام‌یک از موارد زیر در ارتباط با این پروتئین‌ها به درستی بیان شده است؟

- ۱) همه آنها مستقیماً از الکترون‌های پرانرژی برای انجام فعالیت‌های خود استفاده می‌کنند.
۲) الکترون‌های منتقل شده توسط گروهی از آن‌ها، در نهایت باعث مصرف NADPH می‌شوند.
۳) همه آنها در جهت افزایش شیب غلظت پروتون بین فضای درون اندامک و فضای بین دو غشا فعالیت می‌کنند.
۴) الکترون‌های منتقل شده در گروهی از آنان در نهایت می‌تواند باعث تولید مولکول‌های آب شود.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۴۴- کدام گزینه، به ترتیب از راست به چپ نشان‌دهنده تفاوت و شباهت دو نوع زنجیره انتقال الکترون موجود در غشای تیلاکوئید است؟

- ۱) آزاد شدن فسفات - تغییر میزان pH فضای درون تیلاکوئید
۲) مؤثر بودن در تغییر میزان پروتون‌های بستره - وجود ناقل‌های پروتئینی الکترون
۳) آزاد شدن مولکول اکسیژن - موقعیت قرارگیری ناقل‌های الکترونی در غشای تیلاکوئید
۴) پمپ کردن یون هیدروژن با انرژی ناشی از انتقال الکترون - داشتن ارتباط با فتوسیستم حاوی P₇₀₀

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۴۵- انجام تنفس نوری در یاخته‌های ..... امکان‌پذیر ..... و همچنین در این یاخته‌ها در پی .....

- ۱) غلاف آوندی ذرت، هیچ گاه - نیست - تجزیه گلوکز به روش گلیکولیز، درون سیتوپلاسم ATP تولید و مصرف می‌شود.
۲) میانبرگ اسفنجی گل رز - است - هر بار فعالیت یک آنزیم رویسکو، یک ترکیب ۲ فسفاته ناپایدار حاصل می‌شود.
۳) میانبرگ ذرت - خروج یک ترکیب ۲ کربنی از کلروپلاست، یک ترکیب یک کربنی از میتوکندری آزاد می‌شود.
۴) نگهبان روزنه لوبيا - نیست - فعالیت آنزیم ATP ساز غشای داخلی میتوکندری، pH بخش داخلی میتوکندری افزایش می‌یابد.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۴۶- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«تنفس نوری ..... فتوسنتز باعث .....»

- ۱) همانند - تولید مولکول سه‌کربنی می‌شود.
۲) همانند - تولید مولکول سه‌کربنی می‌شود.
۳) برخلاف - مصرف مولکول‌های کربن دی‌اکسید می‌شود.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۴۷- کدام‌یک از گزینه‌های زیر در مورد مرحله‌ای از فتوسنتز که مستقل از نور می‌باشد، صحیح است؟

- ۱) با مصرف CO₂، نوعی مولکول ۶‌کربنی دوفسفاته تولید می‌شود که در ادامه توسط نوعی آنزیم تجزیه می‌شود.
۲) ۶ مولکول ریبولوزیس فسفات به طور مستقیم از مولکول‌های قندی سه‌کربنی که به گلوکز و ترکیبات آلی تبدیل نمی‌شوند، ایجاد می‌شود.
۳) با مصرف هر ATP، مولکول سه‌کربنی تکفسفاته، به مولکولی سه‌کربنی و دو فسفاته پایدار تبدیل می‌شود.
۴) برای تبدیل مولکول‌های اسیدی سه‌کربنی به مولکول‌های قندی سه‌کربنی، مصرف نوعی حامل الکترون نوکلئوتیدار نیاز می‌باشد.

زیست‌شناسی ۳، ترکیبی - ۱۵ سوال - دبیر اشکان زرندی

۱۴۲ - چند مورد، برای تکمیل عبارت زیر نامناسب است؟

- «در یاخته‌های نگهبان روزنه گیاهان دولپه‌ای C_۲، نخستین مرحله تنفس یاخته‌ای و واکنش‌های مستقل از نور فتوسنتز، می‌توانند از نظر ..... به یکدیگر شباهت و از نظر ..... با هم تفاوت داشته باشند.»
- (الف) وجود مولکول‌های شش کربنی در نخستین واکنش - مصرف حاملین الکترونی
 (ب) تولید مولکول‌های اسیدی سه کربنی - تشکیل مولکول‌های آلی فاقد فسفات
 (ج) مصرف شکل رایج انرژی در یاخته‌ها - وجود ترکیب سه کربنی تکفسفاته
 (د) تولید مولکول‌های قند دوفسفاته - مصرف فسفات‌های آزاد درون یاخته

۴(۴)

۳(۳)

۲(۲)

۱(۱)

۱۴۷ - چند مورد از موارد زیر در ارتباط با فرایند فتوسنتز به درستی، بیان شده است؟

- (الف) نوعی رنگیزه فتوسنتزی در غشای تیلاکوئید که در طول موج‌های بالاتر از ۶۰۰ نانومتر جذب ندارد، سبب اکسایش رادیکال‌های آزاد می‌شود.
 (ب) در محدوده طول موج ۴۰۰ تا ۵۰۰ نانومتر، حداکثر میزان جذب رنگیزه‌ای که از بقیه بیشتر است، در فتوسیستم P₆₈₀ در مرکز واکنش وجود ندارد.
 (ج) در بازه طول موج ۶۰۰ تا ۷۰۰ نانومتر، حداکثر میزان جذب رنگیزه‌ای که از همه بیشتر است، در نوعی باکتری ثبت‌کننده N_۲ نیز دیده می‌شود.
 (د) حداقل میزان جذب رنگیزه‌ای تیلاکوئیدی که در طول موج‌های زیر ۴۰۰ نانومتر نیز جذب دارد، در نور زرد، نارنجی و قرمز مشاهده می‌شود.

۴(۴)

۳(۳)

۲(۲)

۱(۱)

۱۴۸ - کدام‌یک از موارد زیر نمی‌تواند درباره هیچ یک از ساختارهای گیاهان C_۳ که دارای غشای درونی و بیرونی آند، درست باشد؟

- (۱) ممکن است در این ساختارها، هم نوعی نوکلئوتید دوفسفاته و هم نوعی نوکلئوتید سه‌فسفاته مصرف شود.
 (۲) ممکن است غشای خارجی ساختاری، متصل به نوعی اندامک واحد یک لایه غشایی باشد.
 (۳) ممکن است در این ساختارها هم مولکول کربن دی‌اکسید تولید و هم مصرف شود.
 (۴) ممکن است در این ساختارها، هم مولکول آب تولید و هم مصرف شود.

۱۴۹ - چند مورد، عبارت زیر را به طور صحیح تکمیل می‌کند؟

«در ساختار برگ‌های گیاه نهان‌دانه‌ای که .....، ممکن نیست .....»

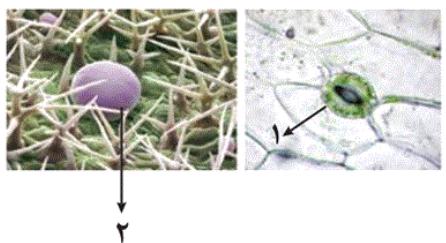
- (الف) در سامانه بافت پوششی خود، یاخته‌های چوب‌بنبه‌ای دارد - یاخته‌های غلاف آوندی دارای کلروپلاست باشند.
 (ب) آوند آبکش نسبت به آوند چوب فاصله کمتری با روپوست زیرین دارد - بیش از دو نوع یاخته پارانشیم مشاهده شود.
 (ج) مواد غذایی دانه بالغ آن‌ها، در بافت آندوسپرم ذخیره می‌شود - تعداد روزنه‌های هوایی در روپوست رویی بیشتر از زیرین باشد.
 (د) یاخته‌های پارانشیم میانبرگ دارای کلروفیل می‌باشد - رگبرگ‌ها و دو بخش پهنه‌ک و دمبرگ مشاهده شود.

۴(۴)

۳(۳)

۲(۲)

۱(۱)

۱۵۰ - در یاخته شماره یک ..... یاخته شماره دو .....

- ۱) همانند - پروتون‌ها بدون صرف انرژی به فضای بین دو غشای راکیزه پمپ می‌شوند.
- ۲) همانند - با کمک NADPH مرحله‌ای از واکنش‌های چرخه کالوین انجام می‌شود.
- ۳) برخلاف - مولکول‌های ATP به سه روش مختلف ساخته می‌شود.
- ۴) برخلاف - در مرحله مصرف پیرووات، CO_2 آزاد می‌شود.

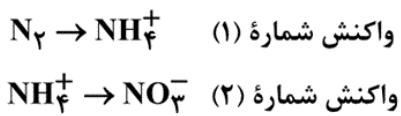
آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۴۰ - با توجه به فتوسیستم‌ها و زنجیره‌های انتقال الکترون در واکنش‌های نوری فرایند فتوسنتز در گیاه لوبيا، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) در آنتن‌های فتوسیستمی که در بخشی از آن، و به سمت فضای درونی تیلاکوئید تجزیه آب صورت می‌گیرد، تعداد رنگیزه‌ها بیشتر است.
- ۲) هر جزء (ساختراری) که الکترون‌های کم انرژی تر را عبور می‌دهد، ممکن است دارای ساختار آب‌دوست باشد.
- ۳) دو جزء (ساختراری) متوالی که در تولید مولکول نوکلئوتیدار پرانرژی و فسفات‌دار مشارکت دارند، در مجاور یک لایه فسفولیپیدی قرار دارند.
- ۴) هر جزء (ساختراری) که فقط با اسیدهای چرب فسفولیپیدهای غشا در ارتباط است، الکترون‌ها را به پمپ پروتون منتقل می‌کند.

آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۳۷ - در جانداری که مولکول‌های وراثتی در غشا محصور نشده و فامتن اصلی یک مولکول دنای حلقوی است و واکنش شماره می‌تواند در آن انجام شود، امکان ..... وجود ندارد.

۱) شماره ۱ - تولید NADPH برخلاف پیرووات

۲) شماره ۱ - آزاد شدن CO_2 در اولین مرحله تنفس یاخته‌ای

۳) شماره ۲ - زیستن در مناطق بدون نور و تولید نوعی ترکیب آلی

۴) شماره ۲ - تثبیت کربن دی‌اکسید بدون کمک رنگیزه‌های فتوسنتزی

آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۳۵ - به طور معمول، در ..... گیاهان نهان‌دانه‌ای که دارای دسته‌های آوندی در ساختار ساقه خود هستند، .....

- ۱) بسیاری از - برخلاف باکتری‌های گوگردی سبز، حین انجام فتوسنتز مولکول‌های آب تولید می‌شوند.
- ۲) بسیاری از - همانند باکتری‌های گوگردی ارغوانی، از ترکیبات هیدروژن دار به عنوان منبع الکترون استفاده می‌شود.
- ۳) همه - برخلاف باکتری‌های شیمیوسنتزکننده، افزایش مقدار ATP، آنزیم‌های نخستین مرحله تنفس یاخته را مهار می‌کند.
- ۴) همه - همانند باکتری‌های همزیست گونرا، از الکترون‌های برانگیخته سبزینه a در تولید ترکیبات نوکلئوتیدی استفاده می‌گردد.

آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۳۳ - کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با روش‌های فتوسنتز در گیاهان مختلف، صحیح می‌باشد؟

- ۱) در گیاهانی که تثبیت دو مرحله ای CO_2 را در دو نوع یاخته مختلف انجام می‌دهند، قندی چهارکربنی اولین ماده پایدار حاصل از تثبیت است.
- ۲) هر گیاهی که تنها می‌تواند تثبیت CO_2 را در رگبرگ خود انجام دهد، چرخه کالوین در یاخته‌هایی از بافت زمینه‌ای گیاه صورت می‌گیرد.
- ۳) در گیاهی که می‌تواند قسمتی از تثبیت کربن دی‌اکسید را در شب انجام می‌دهد؛ می‌توان اندام‌های هوایی با ذخیره آب فراوان را مشاهده کرد.
- ۴) هر گیاهی که تثبیت کربن دی‌اکسید را در دو مرحله انجام می‌دهد، در هر یاخته دارای سبزینه، آزیم رو بیسکو و زنجیره انتقال الکترون فعالیت دارد.

آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۳۰ - کدام گزینه ویژگی نوعی ترکیب نوکلئوتیدی را بیان می‌کند که در قندکافت همزمان با تبدیل مولکول‌های سه‌کربنۀ فسفات دار به یکدیگر، ایجاد می‌شود؟

- ۱) در هر یاخته یوکاریوئی فقط توسط واکنش‌های بی‌هوایی فرایند تنفس یاخته‌ای تشکیل می‌شود.
- ۲) فقط برخی از آن‌ها با انتقال الکترون‌های خود، مستقیماً باعث کاهش نوعی ترکیب آلی در یاخته می‌شوند.
- ۳) در این مرحله همزمان با اضافه شدن دو الکترون و دو یون هیدروژن به نوعی ترکیب آلی، از گروه فسفات ATP استفاده می‌شود.
- ۴) به منظور تداوم فرایند قندکافت، در نوعی فرایند شیمیایی، برخی از الکترون‌های خود را از دست می‌دهد.

آزمون ۲۰ اسفند دیر: اشکان زرندي

۱۲۸- رایکالهای آزاد با آسیب رساندن به آنزیمهای نوکلئیک اسیدها می‌توانند باعث آسیب بافت‌ها شوند. کدامیک از عبارت‌های زیر در ارتباط با روش‌های تولید این مواد و یا مبارزه با آنها نادرست است؟

- ۱) مونواکسید کربن برخلاف الكل، سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن را کاهش می‌دهد.
- ۲) کاروتونوئیدها و آنتوسبانین‌ها می‌توانند سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن را کاهش دهند.
- ۳) سیانید همانند کربن مونواکسید، می‌تواند واکنش مربوط به انتقال الکترون به اکسیژن را متوقف سازد.
- ۴) راکیزهای که نقص ژنی دارد، ممکن است عملکرد مناسبی در مبارزه با رادیکال‌های آزاد داشته باشد.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۲۵- با توجه به روش‌های ساخته شدن **ATP**، کدام گزینه مثال مناسبی برای هر روشی که بین همه یاخته‌های زنده موجود در طبیعت مشترک است، می‌باشد؟

- ۱) انتقال گروه فسفات بدون مصرف انرژی از ماده CP به ADP در سنگین‌ترین بافت بدن انسان
- ۲) مصرف ترکیب‌های سه‌کربنه در جانداری با توانایی تبدیل گاز نیتروژن به آمونیوم و دفع مقدار قابل توجهی از آن
- ۳) تولید نوعی مولکول حامل الکترون به دنبال انتقال فسفات به ADP در کوچکترین یاخته‌های خونی بدن انسان
- ۴) تولید ATP به دنبال پمپ کردن یون‌های پروتون به بخش بین دو غشاء راکیزه در یاخته‌های ماهیچه‌ای قلب انسان

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۲۶- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی، تکمیل می‌کند؟

«در یاخته پوششی سنجفرشی حبابک، ..... مولکول آلی فسفات‌داری که در طی واکنش‌های قندکافت ..... «

- ۱) آخرین - تولید می‌شود، نمی‌تواند به منظور عبور مواد از غشاء میتوکندری مصرف شود.
- ۲) اولین - تولید می‌شود، می‌تواند در واکنش تولید نوعی بنیان اسیدی سه‌کربنه مصرف شود.
- ۳) آخرین - مصرف می‌شود، می‌تواند در پی اکسایش نوعی گیرنده الکترون در این واکنش‌ها تولید شود.
- ۴) اولین - مصرف می‌شود، می‌تواند در پی دریافت انرژی فعال‌سازی، به آدنورین تری فسفات تبدیل شود.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۲۷- کدام عبارت، در خصوص نوعی زنجیره انتقال الکترون در یاخته ماهیچه دوسر بازوی انسان، صحیح است؟

- ۱) فقط از ترکیبات نوکلئوتیدیار حامل الکترون تولید شده در میتوکندری برای دریافت الکترون استفاده می‌شود.
- ۲) آخرین جزء زنجیره، در فضای درونی میتوکندری، یون‌های اکسید را با پروتون‌ها ترکیب و مولکول‌های آب را تشکیل می‌دهد.
- ۳) یکی از پروتئین‌های جایه‌جاکننده پروتون، با استفاده از انرژی شبکه غلظت پروتون‌ها، شکل رایج انرژی در یاخته‌ها را ایجاد می‌کند.
- ۴) هر مولکول پذیرنده نهایی الکترون در میتوکندری این یاخته، با دریافت الکترون، اکسید شده و در نهایت باعث تشکیل آب می‌شود.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۲۸- درباره هریک از فرایندهای مربوط به تنفس یاخته‌های ماهیچه‌ای انسان که با آزاد شدن **CO₂** همراه است، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- ۱) NADH با گرفتن الکترون کاهش می‌یابد.
- ۲) تولید ATP صورت می‌گیرد.
- ۳) در اندامکی دارای دو غشاء فسفولیپیدی، انجام می‌شود.
- ۴) یون‌های اکسید با پروتون‌ها ترکیب می‌گردند.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

زیست‌شناسی ۲، **تولید مثل** - ۱۲ سوال - دیر: اشکان زرندي

۱۲۹- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی، تکمیل می‌کند؟

«یاخته‌های هدف هورمون **FSH** در تخدمان زنان ..... یاخته‌های هدف هورمون **LH** در مردان، ..... «

- ۱) برخلاف - ترشحات آن‌ها دارای تأثیر بازخوردی بر هیپوفیز پیشین می‌باشند.
- ۲) همانند - در تغذیه سلول‌های دخیل در گامتزاپی نقش مستقیم دارند.
- ۳) برخلاف - در بین دیواره ساختار(های) لوله مانند غدد جنسی قرار دارند.
- ۴) همانند - و همانند غده فوق‌کلیه، توانایی ترشح هورمون جنسی دارند.

۱۵۴- کدام مورد، در ارتباط با هورمون‌های استروژن و پروژسترون در هر زن بالغ، همواره صحیح است؟

- (۱) باعث تکمیل مراحل تخمکزایی می‌شوند.
- (۲) بر گروهی از یاخته‌های بافت عصبی انسان اثرگذار هستند.
- (۳) قطعاً تحت تأثیر هورمون LH از یاخته‌های جسم زرد ترشح می‌شوند.
- (۴) فقط یک نوع هورمون آزادکننده هیپوپotalamوسی در ترشح آن‌ها نقش ایفا می‌کند.

۱۵۵- چند مورد، جمله زیر را به طور صحیح تکمیل می‌کند؟

«به‌طور معمول از پنجمین روز شروع دوره جنسی در یک فرد تا زمانی که یاخته‌های انبانکی (فولیکولی) در حال رشد، در همان نیمة دوره جنسی نوعی هورمون ترشح می‌کنند .....»

(الف) تنها، تعدادی یاخته هاپلوبیت از تخدمان وارد فضای لوله رحمی می‌شود.

(ب) هورمون جنسی با بازخورد منفی، ممکن است غلظت هورمون‌های هیپوفیزی را کاهش دهد.

(ج) دیواره داخلی رحم مجدداً رشد و نمو می‌کند و حجم خون موجود در آن زیاد می‌شود.

(د) میزان چین‌خوردگی غده‌های برونزی دیواره داخلی رحم، به حداقل مقدار خود می‌رسد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۱۵۶- کدام گزینه برای تکمیل عبارت زیر نامناسب می‌باشد؟

«به‌طور معمول در صورت عدم وقوع بارداری در چرخه جنسی یک زن سالم، در هفته‌ای که دیواره داخلی رحم بیشترین سرعت رشد را دارد ..... هفته‌ای که جسم زرد در آن شروع به تحلیل رفتمن می‌نماید ..... قابل مشاهده می‌باشد.»

(۱) برخلاف - تکثیر و حجمی شدن فولیکول‌ها تحت اثر هورمون FSH

(۲) همانند - افزایش میزان ترشح هورمون جنسی

(۳) برخلاف - بازخورد مثبت استروژن بر روی هورمون‌های هیپوفیزی

(۴) همانند - افزایش میزان چین‌خوردگی‌ها، حفرات و اندوخته خونی رحم

۱۵۷- در انسان همه یاخته‌هایی که در مراحل تخمکزایی و با تقسیم نامساوی سیتوپلاسم به وجود می‌آیند و در رشد و نمو جنین فاقد نقش‌اند، از نظر ..... با یکدیگر تفاوت و از نظر ..... به یکدیگر شباهت دارند.

(۱) مقدار دنای (DNA)ی هسته - داشتن فامتن (کروموزوم)‌های همتا

(۲) تعداد فامتن (کروموزوم)‌های هسته - تعداد میانک (سانتریول)‌ها

(۳) عدد کروموزومی - تعداد فامینک (کروماتید)‌های هسته

(۴) محل به وجود آمدن - تعداد سانترومراهی هسته

۱۶۰- کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«به‌طور معمول در انسان، قبل از آن که .....»

(۱) تمایز چفت آغاز شود، بارداری از طریق آزمایش خون قابل تشخیص نمی‌باشد.

(۲) بعضی از پادتن‌ها توسط دو سرخرگ به بدن جنین وارد شوند، لایه‌های زاینده جنین تشکیل می‌شوند.

(۳) بند ناف توسط برونشامه جنین تشکیل شود، زوائد انگشتی نفوذ کرده به جدار رحم، تشکیل می‌شوند.

(۴) درون ماهیچه قلب جنین، برای اولین بار جریان الکتریکی ایجاد شود، اندام‌های جنسی جنین به‌طور کامل قابل تشخیص می‌شوند.

«به منظور وقوع لقادمی بین یک زامه و اووسیت ثانویه در بدن فردی سالم و بالغ، لازم است، ابتدا ..... شده و سپس .....»

- ۱) هسته‌های هاپلولئید با یکدیگر ادغام – مواد سازنده جدار لقادمی به لایه ژله‌ای تخلیه شوند.
- ۲) نزدیک‌ترین لایه حفاظتی به غشای اووسیت تجزیه – ریزکیسه‌هایی حاوی مواد سازنده جدار لقادمی تولید شوند.
- ۳) رشته‌های اکتن و میوزین با اتصال به غشای اووسیت سبب تغییر میزان سیتوپلاسم آن – هسته دیپلولئید ایجاد شود.
- ۴) در حین عبور زامه از لایه خارجی اطراف اووسیت، تارک‌تن‌های زامه پاره – آنزیمه‌هایی لایه شفاف اطراف اووسیت را تجزیه کنند.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۶۲ - در ارتباط با وقایعی که پس از تشکیل تخم رخ می‌دهد، چند مورد از عبارت‌های زیر صحیح است؟

- الف) در زمان تشکیل پرده‌های حفاظت‌کننده از جنین، ترشح هورمون پروژسترون از جسم زرد صورت می‌گیرد.
- ب) همزمان با حرکت مورولا، فعالیت ترشحی دیواره داخلی رحم، برای پذیرش و پرورش جنین شروع می‌شود.
- ج) هورمونی که موجب حفظ جسم زرد می‌شود، توسط پرده‌ای ترشح می‌شود که در تشکیل جفت نقشی ندارد.
- د) هنگام عمل جایگزینی، جنین به واسطه استفاده از مواد غذایی خون مادر به سرعت رشد می‌کند.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۶۳ - کدام گزینه ویژگی‌های یاخته‌هایی از بلاستوسیست را بیان می‌کند که توانایی ترشح آنزیمه‌های تجزیه‌کننده دیواره داخلی رحم را دارند؟

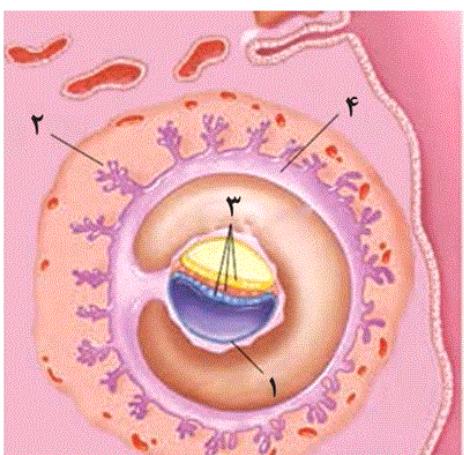
- ۱) با تمایز خود در نهایت لایه‌های زیایی جنینی را تشکیل می‌دهند.
- ۲) تنها سبب تداوم ترشح استروژن از توده یاخته‌های جسم زرد می‌شوند.
- ۳) نخستین یاخته‌های بلاستوسیست‌اند که در تماس با یاخته‌های دیواره رحم قرار می‌گیرند.
- ۴) همگی در تماس با مایع موجود در بلاستوسیست قرار دارند.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۶۴ - کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟

«بخشی از شکل مقابل که با شماره ..... مشخص شده است، .....»

- ۱) ۲ - همانند بخش شماره ۳، می‌تواند به دنبال تقسیم یاخته‌های درونی بلاستوسیست ایجاد شده باشد.
- ۲) ۴ - برخلاف بخش شماره ۱، می‌تواند از کاهش ترشحات جسم زرد در فرد باردار جلوگیری کند.
- ۳) ۳ - همانند بخش شماره ۴، می‌تواند به دنبال رشد و تمایز، بافت‌های مختلف جنین را تشکیل دهد.
- ۴) ۱ - برخلاف بخش شماره ۲، می‌تواند در جلوگیری از مخلوط شدن خون جنین و مادر نقش داشته باشد.

آزمون ۲۰ اسفند
دیر: اشکان زرندي

۱۶۶- به طور معمول، کدام عبارت در ارتباط با یک خانم باردار صحیح است؟

- ۱) در طی تمایز یاخته‌های بنیادی بلاستوسیست، جفت به وجود می‌آید.
- ۲) همزمان با شروع تمایز جفت، اندام‌های اصلی جنین شروع به تشکیل شدن می‌کنند.
- ۳) با شروع ترشح آنزیمهای لایه خارجی بلاستوسیست، زوائد انگشتی شکل تشکیل می‌شود.
- ۴) با شروع جایگزینی بلاستوسیست در حفرات دیواره رحم، نتیجه تست سنجش HCG مثبت می‌گردد.

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۷- کدام عبارت، درباره نوعی پرده جنینی که به دیواره رحم مادر می‌چسبد، نادرست است؟

- ۱) تحت تأثیر نوعی پیک دوربرد قرار می‌گیرد.
- ۲) در اختلاط خون مادر و جنین نقش مؤثری دارد.
- ۳) در دو طرف آن، مبادله مواد می‌تواند صورت گیرد.
- ۴) به دنبال تغییر و تمایز بعضی از یاخته‌های بلاستوسیست به وجود آمده است.

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

زیست‌شناسی ۲، ترکیبی - ۸ سوال - دبير اشکان زرندي

۱۶۸- چند مورد عبارت زیر را به طور صحیح تکمیل می‌کند؟

«هر گونه جانوری که ..... به طور حتم .....»

- الف) واجد لوله‌های مالپیگی متصل به روده برای دفع مواد می‌باشد – دارای اساس تولیدمثلی مشابهی با کرم خاکی است.
- ب) گویچه‌های قرمز بدون هسته دارد – تعداد فراوانی گامت را به صورت همزمان درون آب آزاد می‌کند.
- ج) گیرنده‌های فروسرخ در سوراخ‌های زیر چشم خود دارد – هر فرد ماده گاهی اوقات به تنها‌یی تولیدمثل جنسی می‌کند.
- د) دارای طناب عصبی پشتی و لقاح خارجی می‌باشد – حمل اکسیژن در خون جانور به کمک گویچه‌های قرمز هسته‌دار انجام می‌شود.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۹- در نوعی تولیدمثل جنسی در جانوران، زاده‌های نسل بعد ژن‌های خود را فقط از یک والد به ارث می‌برند. با فرض عدم وقوع ناهنجاری‌های کروموزومی، جانور دارای این نوع تولیدمثل .....

- ۱) اگر هر دو نوع گامت‌های تازکدار و بدون تازک را بسازد، زاده‌ای دارای تنفس پوستی با مویرگ‌های زیرپوستی ایجاد می‌کند.
- ۲) در صورتی که بتواند زاده‌هایی با زنوتیپ خالص ایجاد کند، به طور حتم تخمک‌هایی با توانایی انجام تقسیم می‌توز می‌سازد.
- ۳) همواره زاده‌ای را ایجاد می‌کند که تعداد جایگاه‌های ژنی یاخته‌های پیکری آن برای هر صفت مستقل از جنس، مشابه والد است.
- ۴) اگر زاده‌ای که ایجاد می‌کند در آینده قادر به تشکیل تتراد باشد، این زاده بدون جهش نیز می‌تواند گامت‌های متنوع ایجاد کند.

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۷۰- در غدد جنسی یک فرد بالغ، یاخته‌هایی که در طی فرایند زامه‌زایی (اسپرم‌زایی) از هم جدا می‌شوند، چه مشخصه‌ای دارند؟

- ۱) با تقسیم خود، یاخته‌های تک‌لاد (هاپلوبیت) را به وجود می‌آورند.
- ۲) برای هر صفت مستقل از جنس، یک دگره (الل) دارند.
- ۳) ابتدا به کمک بخشی از ساختار خود جایه‌جا می‌گردند.
- ۴) با ترشحات خود تمایز زامه (اسپرم)‌ها را باعث می‌شوند.

دبير : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

» از نظر ..... به یکدیگر شباهت و از نظر ..... با یکدیگر متفاوت‌اند.«

(الف) اسپرماتوگونی و اسپرماتوسیت اولیه - توانایی انجام جهش واژگونی در هسته - فاصله تا یاخته‌های ترشح‌کننده تستوسترون

(ب) اووسیت اولیه و اسپرماتوسیت ثانویه - تعداد مولکول(های) DNA هر کروموزوم خود - توانایی انجام جهش مضاعف‌شدگی

(ج) اووسیت اولیه و اووسیت ثانویه - احاطه شدن توسط یاخته‌های فولیکولی - توانایی جدا کردن ژن‌های I^A و I^B از یکدیگر قطعاً

(د) اسپرم‌ها و اووسیت‌ثانویه - عدم توانایی انجام کراسینگ‌اور (چلیپایی شدن) - امکان داشتن حرکت به کمک زوائد یاخته‌ای

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۵۸ - کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در ارتباط با هر دوقلوی ..... می‌توان گفت، .....»

(۱) ناهمسان - هیچ‌گاه ممکن نیست برای برخی از صفات، ژن‌های یکسانی درون یاخته‌های پیکری آن‌ها یافت شود.

(۲) همسان - اگر از مرحله مورولا از هم جدا شده باشند، هر یک دارای پرده آمنیون، جفت و بندناه مخصوص به خود است.

(۳) ناهمسان - همواره در پی برخورد و لقاح دو اسپرم مختلف با دو اووسیت ثانویه آزاد شده از هر یک از تخدمان‌های مادر ایجاد شده‌اند.

(۴) همسان - اگر دارای پرده کوریون مشترک باشند، به طور قطع دارای لایه‌های زاینده جنینی حاصل از یک توءه یاخته درونی می‌باشند.

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۵۹ - با در نظر گرفتن یک مرد سالم و بالغ، چند مورد تکمیل کننده نامناسبی برای عبارت زیر محسوب می‌شود؟

«در فرایندی که به منظور تولید یاخته‌های جنسی در ساختارهای لوله‌ای بیضه انجام می‌شود، یاخته‌هایی ایجاد می‌شوند که

توانایی تجزیه پروتئین اتصالی ناحیه سانتروم را .....، همه این یاخته‌ها به‌طور حتم .....»

(الف) دارند - همزمان با قرار گرفتن کروموزوم‌ها در استوای یاخته، به سانتروم هر کدام، یک رشته دوک متصل می‌کنند.

(ب) ندارند - تنها یک جفت استوانه عمود بر هم پروتئینی را در بخشی از سیتوپلاسم خود نگهداری می‌کنند.

(ج) دارند - از طرفی به یاخته‌ای تک‌لاد و از طرف دیگر به یک یاخته دولاد متصل هستند.

(د) ندارند - توانایی رونویسی از روی ژن‌های مربوط به ساخت تازگ را دارند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۵۱ - با توجه به ویژگی‌های ساختاری و عملکردی در گامت‌های تولید شده در انسان‌های سالم و بالغ، کدام گزینه به‌طور حتم، صحیح است؟

(۱) در قطعه میانی اسپرم، می‌توان در اثر مصرف ترکیب شش کربنی، تولید پیش‌ماده برای آنزیم کربنیکانیدراز را متصور شد.

(۲) گامت تولید شده در بیضه برخلاف گامت‌های تولید شده در تخدمان، محتوی همه انواع کروموزوم‌های هسته‌ای در انسان نمی‌باشد.

(۳) در سر اسپرم برخلاف هر یک از یاخته‌های اینمی اختصاصی، نسبت حجم هسته به سیتوپلاسم نسبتاً بالاست.

(۴) در اسپرم می‌توان کروموزم‌های تک‌کروماتیدی و حضور یک نوع آنزیم رنابسپاراز برای رونویسی از کل محتوای ژنوم آن را متصور شد.

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۵۲ - چند مورد، ویژگی مشترک همه یاخته‌های حاصل از تقسیم کاستمان (میوز) ۲ متعلق به بدن زنی سالم و بالغ است؟

(الف) فقط دارای ۲۳ رشته پلی‌نوکلئوتیدی در فضای هسته هستند.

(ب) یک جفت میانک (سانتریول) را در هر قطب خود جای داده است.

(ج) در پی برخورد اووسیت ثانویه با اسپرم در لوله رحمی ایجاد می‌شوند.

(د) فقط یک دگره (الل) مربوط به هر صفت مستقل از جنس را دریافت می‌کنند.

۴ (۴) صفر

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۱- گزینه «۲»

(فاطمه هسین‌پور)

موارد «الف» و «ج» عبارت را به درستی تکمیل می‌کنند.

بررسی همهٔ موارد:

الف) تشکیل آب در زنجیره انتقال الکترون، در مرحله آخر رخ می‌دهد؛ به این منظور،

FAD به **FADH₂** و یون هیدروژن تبدیل می‌شود و سپس در نهایت اکسیژن با

دربافت الکترون به یون اکسید تبدیل می‌گردد.

ب) محصول نهایی قندکافت، پیرووات است. برای اکسیدشدن پیرووات، ابتدا کربن

دی اکسید آزاد و سپس **NAD⁺** مصرف و **NADH** تولید می‌شود.

ج) در چرخه کربس، در پی ترکیب استیل کوآنزیم A با مولکول چهارکربنی آغازگر چرخه

کربس، کوآنزیم A آزاد می‌شود.

د) تولید پیرووات در سیتوپلاسم و در طی قندکافت رخ می‌دهد در حالی‌که در صورت

سؤال، وقایع درون راکیزه مورد پرسش قرار گرفته است!

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۸ و ۷۰ تا ۷۶)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۲- گزینه «۱»

(امیر‌رضه حضرت‌پیانا)

در تخمیر لاکتیکی پذیرنده نهایی الکترون، ترکیبی ۳ کربنه (پیرووات) است. از

آنچایی که هر دو تخمیر الکلی و لاکتیکی با قندکافت آغاز می‌شوند و قندکافت نیز با

تولید ATP در سطح پیش‌ماده همراه است، پس در هر دو تخمیر الکلی و لاکتیکی

تولید ATP در سطح پیش‌ماده مشاهده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در هر دو تخمیر الکلی و لاکتیکی کاهش نوعی مولکول آلی مشاهده

می‌شود. فقط در تخمیر الکلی، پیرووات طی دو مرحله به محصول نهایی (اتانول) تبدیل

می‌شود.

گزینه «۳»: از آنچایی که هر دو تخمیر الکلی و لاکتیکی با قندکافت آغاز می‌شوند و در

قندکافت نیز قند شش کربنه به دو قند سه کربنه شکسته می‌شود، پس در هر دو تخمیر

الکلی و لاکتیکی شکسته شدن پیوند بین دو اتم کربن مشاهده می‌شود. تولید مولکول

کربن دی اکسید فقط در تخمیر الکلی صورت می‌گیرد.

گزینه «۴»: هر دو تخمیر الکلی و لاکتیکی در ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم انجام می‌شوند

ولی فقط در صورتی که محصول نهایی تخمیر (الکل یا لاکتیک اسید) در یاخته تجمع

یابد، می‌تواند باعث آسیب یاخته یا حتی مرگ آن شود. در صورتی که محصول نهایی

تخمیر (الکل یا لاکتیک اسید) به موقع از یاخته دور شود باعث مرگ یاخته نمی‌شود.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶ و ۷۳ تا ۷۵)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

(امیرمحمد رهنانی علوی)

بخشی از واکنش‌های تنفس یاخته‌ای هوازی که در میان یاخته انجام می‌شود، قندکافت است. در زمانی که ترکیب قند سه کربنی، اکسایش پیدا می‌کند، برای تشکیل اسید دوفسفاته از میزان گروه‌های فسفات آزاد در سیتوپلاسم کاسته می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مورد در قندکافت رخ نمی‌دهد. دقت کنید که اگرچه در قندکافت، نوعی ترکیب سه کربنی با دریافت فسفات به نوعی ترکیب اسیدی تبدیل می‌شود؛ ولی دقت کنید که این فسفات، از فسفات‌های آزاد درون میان یاخته است نه از ترکیب آلى. گزینه «۲»: در آخرین مرحله از فرایند قندکافت، ADP (مولکول نوکلئوتیدی واجد قند ریبوز)، با دریافت فسفات از نوعی ترکیب اسیدی (ترکیبی سه کربنی و دوفسفاته)، به مولکول ATP تبدیل می‌شود.

گزینه «۳»: این مورد هم در قندکافت روی نمی‌دهد، دقت کنید که اگرچه در قند فروکتوز که نوعی ترکیب شش کربنی و دوفسفاته است، پیوند میان دو اتم کربن آن شکسته می‌شود، ولی این عمل، پیش از جداسازی فسفات‌های آن صورت می‌گیرد.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۴ ✓

۳

۲

۱

دیر: اشکان زرندي
آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۹- گزینه «۱»

(پوربا برزین)

فقط مورد (د) صحیح است. میتوکندری، بخشی از یاخته یوکاریوتوی است که محل انجام واکنش اکسایش پیرووات است.

بررسی موارد:

الف) دنای حلقوی میتوکندری، طبق شکل ۵ فصل ۵ کتاب درسی زیست‌شناسی ۳، به غشا متصل نیست. همچنین در پروکاریوت‌ها، دنای اصلی از یک نقطه به غشا متصل است اما پلازمید (ها) به غشا متصل نیستند.

ب) طبق شکل ۵ فصل ۵ کتاب درسی زیست‌شناسی ۳، هر میتوکندری می‌تواند دارای چندین DNA باشد پس اگر هر مولکول دنا، یک جایگاه آغاز همانندسازی داشته باشد، راکیزه چندین جایگاه آغاز همانندسازی DNA دارد.

ج) پیرووات در گلیکولیز و درون سیتوپلاسم ساخته می‌شود.

د) انواعی از پروتئین‌های میتوکندری، ژن‌هایشان در هسته یاخته قرار دارد. ترجمۀ رنای پیکی که از روی ژن‌های هسته ساخته می‌شود. پس از پایان رونویسی آن آغاز می‌شود.

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۷، ۳۸، ۳۹ و ۴۰ تا ۴۲)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي
آزمون ۲۰ اسفند

براساس فعالیت صفحه‌های ۸۸ و ۸۹ کتاب درسی در مقادیر بالای CO_2 محیط، میزان فتوسنتر در گیاهان C_4 (مثل A) از گیاهان C_3 (مثل B) بیشتر است. دقت کنید در گیاهان C_3 ، یاخته‌های غلاف‌آوندی غیرفتوسنتر کننده‌اند، بنابراین فعالیت آنزیم روپیسکو و در نتیجه تنفس نوری در این یاخته‌ها دیده نمی‌شود. نکته: در تنفس نوری، طی واکنش‌هایی که بخشی از آن‌ها در میتوکندری رخ می‌هد، از ترکیبات دوکربنی، CO_2 آزاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در یاخته‌های غلاف‌آوندی گیاهان C_4 ، از ترکیب چهارکربنی حاصل از تثبیت اولیه CO_2 در یاخته‌های میانبرگ، CO_2 آزاد وارد چرخه کالوین می‌شود.

از طرفی در این یاخته‌ها، طی چرخه کربس از ترکیبات پنج‌کربنیه امکان آزاد شدن CO_2 وجود دارد.

گزینه «۲»: در گیاهان CAM، هنگام شب مرحله اول تثبیت کربن بدون حضور نور و واکنش‌های وابسته به نور انجام می‌شود: $\text{Tr} \rightarrow \text{Tr} + \text{CO}_2$ کربنیه هنگام روز، بعد از خارج شدن CO_2 از این ترکیب چهارکربنی، واکنش‌های وابسته به نور و چرخه کالوین اتفاق می‌افتد.

گزینه «۴»: در گیاهان C_4 ، ابتدا آنزیمی که به‌طور اختصاصی با CO_2 عمل می‌کند در یاخته‌های میانبرگ با ترکیب CO_2 و اسید سه‌کربنی، اسید چهارکربنی تشکیل می‌دهد که این اسید چهارکربنی از طریق پلاسمودسیم به یاخته‌های غلاف آوندی منتقل می‌شود.

به یاد داریم که پلاسمودسیم‌ها، کانال‌هایی هستند که امکان عبور مواد از جمله ویروس‌های گیاهی بین یاخته‌های گیاهی را فراهم می‌کنند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۸ و ۸۲ تا ۸۹)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۸۱ و ۸۵)

۴

۳

۲

۱

دیر : اشکان زردی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۲- گزینه «۴»

در گیاهان CAM روزندها در روز به شکل «ب» بوده و بسته هستند. همچنین در شب به صورت «الف» و باز هستند. تثبیت کربن در این گیاهان، مانند C_4 است، با این تفاوت که تثبیت کربن در آنها در یاخته‌های متفاوت نیست و به عبارتی تقسیم بندی مکانی نشده، بلکه در زمان‌های متفاوت انجام می‌شود، تثبیت اولیه کربن در شب که روزندهای هوایی بازند و چرخه کالوین در روز انجام می‌شود که روزندهای هوایی بسته‌اند.

۴

۳

۲

۱

دیر : اشکان زردی

آزمون ۲۰ اسفند

گزینه «۳»: برخلاف سایر گزینه‌ها صحیح است. گیاهان C_3 و C_4 تثبیت کربن را فقط در روز انجام می‌دهند. در گیاهان CAM عصاره برگ گیاه در آغاز روشناختی نسبت به آغاز تاریکی به علت تثبیت اولیه کربن و تولید اسید ۴ کربنی در شب، اسیدی تر می‌باشد اما در C_3 و C_4 این گونه نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در گیاهان C_3 تثبیت کربن در یک مرحله انجام می‌شود.

گزینه «۲»: در گیاهان C_3 برخلاف گیاهان CAM، کربن جو به طور مستقیم با ریبولوزبیس فسفات وارد واکنش می‌شود.

گزینه «۴»: گل رز نوعی گیاه C_3 است.

(از انرژی به ماره) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۳)

۴

۳

۲

۱

دیر: اشکان زردی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۵ - گزینه «۳»

تنها مورد «ب» صحیح می‌باشد.

گیاهان، دسته‌ای از آغازیان (مانند اسپیروژیر و اوگلنا) و باکتری‌هایی مانند سیانوباكتری‌ها کلروفیل a دارند و همچنین گروهی از باکتری‌ها هم مانند باکتری‌های گوگردی ارغوانی و سبز دارای باکتریوکلروفیل می‌باشند. همه این جانداران فتوسنترکننده می‌باشند؛ بنابراین از انرژی نور خورشید برای ساخت مواد آلی پردازشی از مواد معدنی (CO_2) استفاده می‌نمایند. همچنین دقت کنید که در کنار ساخت مواد آلی مانند گلوکز در فرایند فتوسنتر، مولکول آب هم تولید می‌شود.

بررسی سایر موارد:

الف) اوگلنا دارای سبزدیسه بوده ولی ساختار تک‌یاخته‌ای دارد.

ج) باکتری‌های شیمیوسنترکننده برای ساخت مواد آلی از مواد معدنی از انرژی حاصل از اکسایش ترکیبات مختلف استفاده می‌نمایند. باکتری‌های نیترات‌ساز مثالی از این گروه می‌باشد و همه این باکتری‌ها لزوماً نیترات نمی‌سازند.

د) باکتری‌های اکسیژن‌زا از آب به عنوان منبع تأمین الکترون استفاده می‌نمایند ولی فاقد سبزدیسه و سامانه‌های تیلاکوئیدی می‌باشند.

(از انرژی به ماره) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۸، ۸۱، ۸۵، ۸۶ و ۹۰)

۴

۳

۲

۱

دیر: اشکان زردی

آزمون ۲۰ اسفند

بیشتر گیاهان، برخی آغازیان و برخی از باکتری‌ها می‌توانند در فرایند فتوسنتز انرژی نورانی خورشید را به دام انداخته و آن را به انرژی شیمیایی تبدیل کنند. تمامی این جانداران دارای رنگیزه و دنای حلقوی در ساختار خود می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: کلروفیل‌های **a** و **b** در گیاهان در حدود طیف ۵۰۰ تا ۶۰۰ نانومتر کمترین میزان جذب را دارند.

گزینه «۳»: عامل اصلی ثبتیت کربن در یوکاریوت‌های فتوسنتزکننده کلروپلاست است که تقسیم آن می‌تواند همراه با یاخته و یا مستقل از آن انجام شود. دقت کنید این مورد برای باکتری‌ها صادق نیست.

گزینه «۴»: باکتری‌های فتوسنتزکننده کلروپلاست و تیلاکوئید ندارند.

(از انرژی به ماره) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۰، ۷۸، ۷۹ و ۹۰)

۴

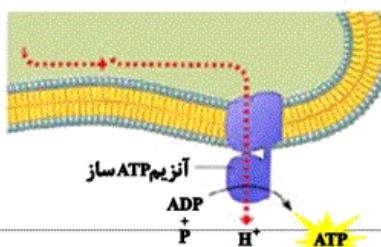
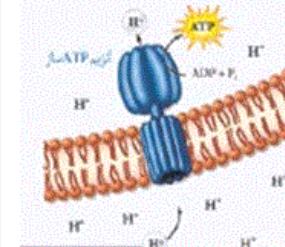
۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي
آزمون ۲۰ اسفند

مقایسه انواع آنزیم ATP ساز

نوع	شکل	غشاء درونی میتوکندری	غشاءی تیلاکوئیدی	در داخل ماده زمینه‌ای کلروپلاست	هرست	هرست	از میزان H^+ فضای بین دو غشای میتوکندری می‌کاهد و به میزان H^+ ماده زمینه‌ای و به میزان H^+ ماده زمینه‌ای می‌افزاید	از میزان H^+ فضای بین دو غشای میتوکندری می‌کاهد و به میزان H^+ ماده زمینه‌ای می‌افزاید	تأثیر در pH
محل قرارگیری			شکل						
قرارگیری									
بخش چرخان و آنزیمی آن									
مجموعه پروتئینی									
پروتئین									

(از انرژی به ماره) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۰ و ۷۸)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي
آزمون ۲۰ اسفند

(علی درگاه)

پمپ‌های زنجیره انتقال الکترون در راکیزه و همچنین پروتئین ATP‌ساز و پمپ هیدروژنی در غشای تیلاکوئید در جایه‌جایی یون هیدروژن نقش دارند. الکترون‌های پرانرژی پس از طی مسیر در زنجیره انتقال الکترون راکیزه سبب تولید مولکول‌های آب از یون‌های هیدروژن و یون اکسید می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پروتئین ATP‌ساز از شیب غلظت پروتون برای انجام فعالیت‌هایش استفاده می‌کند.

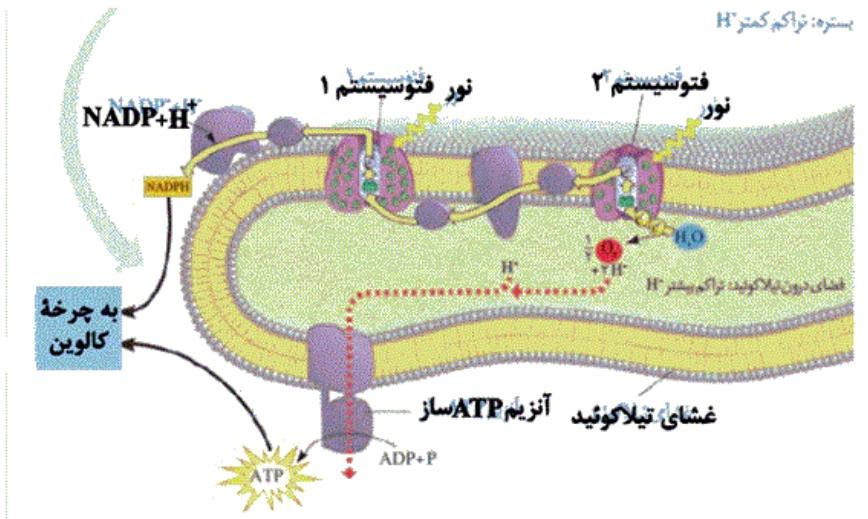
گزینه «۲»: دقت داشته باشید که در پی زنجیره انتقال الکترون در تیلاکوئید در نهایت NADPH تولید می‌شود؛ نه مصرف!

گزینه «۳»: در مورد پروتئین ATP‌ساز صدق نمی‌کند.

(از انرژی به ماده) (زیست‌شناسی ۱۳، صفحه‌های ۷۰ و ۸۳)

 ۴ ✓ ۳ ۲ ۱

دو نوع زنجیره انتقال الکترون در غشای تیلاکوئید وجود دارد. یک زنجیره بین فتوسیستم ۲ و ۱ و دیگری بین فتوسیستم ۱ و NADP^+ قرار دارد. پمپ پروتونی که بین فتوسیستم ۱ و ۲ قرار دارد، جزء زنجیره اول است و در زنجیره دوم، جزئی با توانایی پمپ کردن پروتون وجود ندارد (تفاوت)، کلروفیل a در فتوسیستم ۱، P_700 نام دارد. این فتوسیستم با هر دو زنجیره در ارتباط است. (شواهد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هیچ‌یک از این دو زنجیره، فسفات آزاد نمی‌شود (شواهد). پمپ پروتونی موجود در زنجیره اول در تغییر pH فضای درون تیلاکوئید مؤثر است (تفاوت).

گزینه «۲»: در زنجیره اول با پمپ پروتونی و در زنجیره دوم با مصرف NADP^+ ، میزان پروتون بستره تغییر می‌کند. (شواهد)

گزینه «۳»: در هیچ‌یک از دو زنجیره، تجزیه آب رخ نمی‌دهد. هم‌چنین با توجه به شکل، موقعیت قرارگیری ناقل‌های الکترونی در زنجیره اول با زنجیره دوم متفاوت است. (از اندری به ماره) (زیست‌شناسی ۸۰، صفحه‌های ۸۲ و ۸۳)

۴✓

۳

۲

۱

۱۴۵- گزینه «۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: طبق متن کتاب تنفس نوری در گیاهان C_4 به ندرت رخ می‌دهد.
 گزینه «۲»: یاخته‌های میانبرگ اسفنجی در گل رز توانایی انجام فتوسنتز و تنفس نوری را دارند. آنزیم روبیسکو موجود در این یاخته‌ها در ترکیب کردن ریبولوزبیسفسفات با اکسیژن یا کربن دی‌اکسید نقش دارد. در هر دو حالت ترکیب حاصل یک ترکیب لافسفاته و ناپایدار است.

گزینه‌های «۳» و «۴»: تنفس نوری در بستره کلروپلاست رخ می‌دهد. بنابراین فقط در یاخته‌های قابل انجام است که دارای کلروپلاست هستند. یاخته‌های میانبرگ گیاهان C_4 آنزیم روبیسکو و تنفس نوری ندارند. همچنین یاخته‌های نگهبان روزنه در گیاهان، دارای کلروپلاست و آنزیم روبیسکو می‌باشند؛ در نتیجه امکان انجام تنفس نوری می‌باشد؛ همچنین دقیق ترکیب آنزیم ATP ساز در میتوکندری این یاخته‌ها، pH فضای درونی میتوکندری کاهش می‌باشد؛ نه افزایش!

(از انرژی به ماده) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶، ۸۴ و ۸۶ تا ۸۷)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۴۶- گزینه «۱»

بررسی گزینه‌ها:

در فرایند تنفس نوری با تجزیه مولکول پنج کربنی ناپایدار، مولکول‌های سه و دو کربنی ایجاد می‌شوند هم چنین در فتوسنتز نیز در چرخه کالوین اسید و قندهای سه کربنی ایجاد می‌شوند پس هر دو فرایند توانایی ایجاد مولکول‌های سه کربنی را دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۳»: در تنفس نوری اکسیژن مصرف و کربن دی‌اکسید تولید می‌شود و در فتوسنتز بر عکس.

گزینه «۴»: هم در تنفس نوری و هم فتوسنتز (چرخه کالوین) مولکول ریبولوزبیسفسفات که مولکولی پنج کربنی دوفسفاته است، مصرف می‌شود.

(از انرژی به ماده) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۸ و ۸۴ تا ۸۷)

۴

۳

۲

۱✓

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

(ممدمین رفنان)

۱۴۷- گزینه «۴»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با مصرف CO_2 و ریبولوزبیسفسفات نوعی اسید کربنی درست می‌شود که ناپایدار بوده و خود به خود به دو مولکول اسیدی سه کربنی تبدیل می‌شود.

گزینه «۲»: مولکول ریبولوزفسفات به طور مستقیم از مولکول‌های قند سه کربنی تکفساته به وجود می‌آید.

گزینه «۳»: در دو مرحله از چرخه کالوین مصرف ATP را داریم؛ تبدیل اسیدهای سه کربنی به قندهای سه کربنی تکفساته - تبدیل ریبولوزفسفات به ریبولوزبیسفسفات.

گزینه «۴»: برای تبدیل مولکول‌های اسیدی به مولکول‌های قندی در چرخه کالوین مصرف NADPH که نوعی مولکول حامل الکترون است، نیاز می‌باشد.

(از انرژی به ماده) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۸۲، ۸۴ و ۸۵ تا ۸۷)

۴✓

۳

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

منظور از واکنش‌های مستقل از نور، واکنش‌های مربوط به ثبیت کربن در چرخه کالوین است.

اولین مرحله تنفس یاخته‌ای، قندکافت و به معنی تجزیه گلوكز است که در ماده زمینه سیتوپلاسم انجام می‌شود.

در نخستین مرحله گلیکولیز انرژی زیستی مصرف می‌شود. در چرخه کالوین نیز به منظور ساخت مولکول‌های قندی سه‌کربنی و همچنین ریبولوزبیس فسفات، ATP مورد استفاده قرار می‌گیرد. در چرخه کالوین امکان مشاهده قندهای سه‌کربنی تک‌فسفاته وجود دارد؛ همچنین در گلیکولیز نیز، مولکول‌های قند فسفاته که به صورت سه‌کربنی هستند، تشکیل می‌گردد.

بررسی سایر موارد:

الف) در نخستین واکنش گلیکولیز، ساخت فروکتوز فسفاته (مولکول شش‌کربنی) رخ می‌دهد. در چرخه کالوین نیز کربن دی‌اکسید با قندی پنج‌کربنی به نام ریبولوزبیس فسفات ترکیب و مولکول شش‌کربنی حاصل می‌شود. توجه داشته باشید که مصرف حاملین الکترونی (NADPH) فقط در چرخه کالوین رخ می‌دهد و در واکنش‌های گلیکولیز، حامل‌های الکترونی (NADH) ساخته می‌شوند، نه مصرف.

ب) در کالوین، هر مولکول شش‌کربنی که نایاب‌دار است، بالاصله تجزیه و دو مولکول اسید سه‌کربنی ایجاد می‌کند. در گلیکولیز نیز هریک از قندهای سه‌کربنی فسفاته با گرفتن یک گروه فسفات به اسیدی سه‌کربنی تبدیل می‌شوند. مولکول‌های آلی بدون فسفات می‌توانند در جریان واکنش‌های گلیکولیز (پیرووات) تولید شوند؛ اما دقت داشته باشید که هیچ ماده آلی بدون فسفاتی در طی چرخه کالوین ساخته نمی‌شود.

د) ریبولوزبیس فسفات و فروکتوز فسفاته، مولکول‌های قندی دوفسفاته‌ای هستند که به ترتیب در کالوین و گلیکولیز تولید می‌شوند. در طی گلیکولیز، کاهش و در طی چرخه کالوین، افزایش میزان فسفات‌های آزاد موجود در یاخته رخ می‌دهد.

(زیست‌شناسی ا، صفحه ۸۷)

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶، ۸۴ و ۸۵)

۴

۳

۲

۱ ✓

۱۴۷- گزینه «۲»

موارد (ج) و (د) صحیح هستند.

بررسی موارد:

الف) کاروتونوئیدها در طول موج‌های بالای 600 نانومتر، جذب ندارند، کاروتونوئیدها پاداکسنده هستند، در نتیجه خودشان اکسید می‌شوند و مانع از اکسایش مولکول‌های سازنده بدن بهوسیله رادیکال‌های آزاد می‌شوند (خودشان را فدا می‌کنند!). در واقع، پاداکسنده‌ها سبب کاهش (احیا) رادیکال‌های آزاد می‌شوند.

ب) در محدوده طول موج‌های 400 تا 500 نانومتر، حداکثر میزان جذب مربوط به سبزینه **b** است. سبزینه **b** در مرکز واکنش قرار ندارد اما دقت کنید! فتوسیستم **P680** نداریم! بلکه **P680** سبزینه **a** است.

ج) در بازه طول موج 600 تا 700 نانومتر، حداکثر جذب مربوط به سبزینه **a** است. سیانوباکتری‌ها، سبزینه **a** دارند. همچنین برخی سیانوباکتری‌ها علاوه بر تثبیت کربن، تثبیت نیتروژن را نیز انجام می‌دهند.

د) کاروتونوئیدها در طول موج کمتر از 400 نانومتر نیز جذب دارند. رنگیزه‌ها، به رنگ نوری که آن را بازتاب می‌کنند دیده می‌شوند. در نتیجه کاروتونوئیدها که به رنگ زرد، نارنجی و قرمز دیده می‌شوند، در این نورها کمترین میزان جذب و بیشترین میزان بازتاب را دارند.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶، ۷۵، ۷۹، ۸۰، ۸۲ و ۸۹)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر: اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۴۸- گزینه «۳»

(محمد رضا انشمندی)

هسته، راکیزه و کلروپلاست، ساختارهایی هستند که دارای غشای بیرونی و درونی می‌باشند. بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در کلروپلاست، در مراحل وابسته به نور و مستقل از نور، به ترتیب ADP و ATP مصرف می‌شود.

گزینه «۲»: غشای خارجی هسته، به غشای شبکه آندوپلاسمی متصل می‌باشد.

گزینه «۳»: در هیچ‌یک از این ساختارها، هم تولید و هم مصرف CO_2 مشاهده نمی‌شود.

گزینه «۴»: در کلروپلاست، آب تجزیه می‌شود و از الکترون‌های آن استفاده می‌شود، همچنین برای شکستن ATP در چرخه کالوین، نیار به مولکول آب است (آبکافت). همچنین در طی تولید ATP توسط آنزیم ATP‌ساز، مولکول آب تولید می‌شود (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۱) (سنتر آبدھی).

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۷ تا ۷۰ و ۷۹)

۴

۳ ✓

۲

۱

دیر: اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۴۹- گزینه «۱»

بررسی همه موارد:

الف) دقت کنید گیاهان دولپه دارای بافت پیراپوست می‌باشند؛ اگر گیاه دولپه C_4 باشد، دارای یاخته‌های غلاف آوندی کلروپلاستدار می‌باشد. (دقت کنید شکل کتاب C_4 تنها یاخته تک لپه را نشان داده است اما این به این معنا نیست که هر گیاه C_4 الزاماً تک لپه‌ای است).

ب) دقت کنید در ساختار برگ‌ها علاوه بر پارانشیم نرده‌ای و اسفنجی، در ساختار دسته‌های آوندی نیز یاخته پارانشیم مشاهده می‌شود.

ج) در ساختار برگ گیاهان تک لپه و دو لپه نهان دانه، تعداد روزنه‌های هوایی در سطح رویی برگ از سطح زیرین کمتر است.

د) در همه گیاهان نهان دانه فتوسنتزکننده، یاخته‌های میانبرگ کلروفیل دارند. در ساختار برگ گیاهان دولپه رگبرگ و پهنهک و دمبرگ مشاهده می‌شود.

(تکلیف) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه ۱۳۱)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۸۶، ۸۹ و ۹۱ تا ۹۳)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۵۰- گزینه «۳»

یاخته‌های نگهبان روزنه تنها یاخته‌های کلروپلاستدار، در روپوست هستند و می‌توانند ATP را به سه روش اکسایشی (درون میتوکندری) و نوری (در کلروپلاست) و در سطح پیش‌ماده (در مرحله قندکافت) تولید نمایند ولی یاخته ترشحی قادر کلروپلاست است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انرژی لازم برای انتقال پروتون‌ها به فضای بین دو غشای میتوکندری از الکترون‌های پرانرژی $NADH_2$ و $FADH_2$ تأمین می‌شود.

گزینه «۲»: یاخته ترشحی کلروپلاست ندارد.

گزینه «۴»: در مرحله تبدیل پیرووات به استیل کوازیم A در هر دو یاخته CO_2 آزاد می‌شود.

(تکلیف) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۰ و ۸۱ و ۸۲)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۷)

۴

۳ ✓

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۴۰- گزینه «۱»

(اشکان زرندی)

با توجه به شکل ۶ صفحه ۸۳ در آنتن‌های فتوسیستم ۲ که در آن و سطح داخلی تیلاکوئید آنزیم تجزیه‌کننده آب قرار دارد، تعداد رنگیزه‌های کمتری در مقایسه با فتوسیستم ۱ مشاهده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: زنجیره انتقال الکترون بین فتوسیستم ۱ و ۲ در غشای تیلاکوئید دارای جزئی است که حد فاصل بین پمپ پروتون و فتوسیستم ۱ در سطح داخلی تیلاکوئید واقع شده است. الکترون‌هایی که از این جزء می‌گذرند به دلیل اینکه از انرژی آنها برای ورود یون‌های پروتون از فضای داخلی کلروپلاست به درون تیلاکوئید استفاده شده است، انرژی کمتری دارند.

گزینه «۳»: در مورد زنجیره انتقال الکترون کوچکتر صادق است. **NADPH** یک مولکول نوکلئوتیددار حاوی فسفات است.

گزینه «۴»: اولین جزء از زنجیره انتقال الکترون بین فتوسیستم ۱ و ۲ که الکترون‌های عبوری خود را از فتوسیستم ۲ دریافت می‌کند، فقط با دم‌های (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۰) فسفولیپیدها در ارتباط است.

(تکلیف) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۸۱، ۸۲ و ۸۳)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر : اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۷- گزینه «۲»

(کاوه نریمن)

مطابق کتاب درسی ثبیت نیتروژن در باکتری‌ها، در ریزوبیوم‌ها و برخی از سیانوباکتری‌ها انجام می‌شود و همچنین هرگز در طی قندکافت کربن دی‌اکسید آزاد نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واکنش یک در برخی سیانوباکتری‌ها انجام می‌شود و چون همه سیانوباکتری‌ها فتوستراتزکننده هستند، امکان تولید NADPH همانند پیرووات در آنها وجود دارد.

گزینه‌های «۳» و «۴»: باکتری‌های نیترات‌ساز می‌توانند انرژی مورد نیاز خود برای تولید مواد آلی را از واکنش‌های اکسایشی و بدون نیاز به نور تأمین کنند.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۳)

(تکلیف) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۶۸، ۶۶، ۸۴، ۸۹ و ۹۰)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر : اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

ابتدا توجه داشته باشد که همه گیاهان توانایی فتوسنتز ندارند و گروهی از آن‌ها انگل هستند.

منبع الکترون در مراحل وابسته به نور فتوسنتز گیاهان، مولکول آب و منبع الکترون باکتری‌های گوگردی ارغوانی، مولکول هیدروژن سولفید است. هر دوی این مولکول‌ها، ترکیباتی هیدروژن‌دار هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: باکتری‌های گوگردی در فتوسنتز به جای مصرف آب، از ترکیبات گوگردی استفاده می‌کنند؛ اما با توجه به واکنش کلی فتوسنتز، در این باکتری‌ها آب نیز تولید می‌گردد.

گزینه «۳»: گلیکولیز (قندکافت)، فرایندی است که در تمامی انواع یاخته‌های زنده هوایی به شکل مشترک رخ می‌دهد. افزایش مقدار انرژی زیستی آنزیم‌های درگیر در گلیکولیز را مهار می‌کند.

گزینه «۴»: در ارتباط با گیاهان انگلی که فقد توانایی فتوسنتز هستند، صادق نیست.

(زیست‌شناختی ۱، صفحه‌های ۹۲ و ۱۰۴)

(تکیی) (زیست‌شناختی ۳، صفحه‌های ۷۹، ۷۲، ۷۸، ۸۳، ۸۰ و ۹۰)

 ۴

 ۳

 ۲

 ۱

دیر : اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۳۴ - گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در گیاهان C_4 تثبیت دومرحله‌ای CO_2 در دو نوع یاخته غلاف‌آنودی و میانبرگ صورت می‌گیرد. حاصل واکنش CO_2 با اسیدی سه‌کربن، اسیدی ۴‌کربن می‌باشد که اولین ماده پایدار حاصل از تثبیت CO_2 نیز می‌باشد.

گزینه «۲»: هیچ گیاهی نمی‌تواند تثبیت کربن دی‌اکسید را تنها در غلاف‌آنودی موجود در رگبرگ انجام دهد.

گزینه «۳»: گیاهان CAM تثبیت اولیه CO_2 را در شب انجام می‌دهند این گیاهان می‌توانند برگ یا ساقه یا هردوی این اندام‌ها را با ذخیره آب زیاد (برگ و ساقه گوشتشی) داشته باشند.

گزینه «۴»: گیاهان CAM و C_4 تثبیت CO_2 را در دو مرحله انجام می‌دهند. در گیاهان C_4 در یاخته‌های میانبرگ که تثبیت اولیه کربن دی‌اکسید انجام می‌شود؛ سبزینه مشاهده می‌شود اما آنزیم روبیسکو فعالیت نمی‌کند.

(زیست‌شناختی ۱، صفحه ۱۶)

(تکیی) (زیست‌شناختی ۳، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۴)

 ۴

 ۳

 ۲

 ۱

دیر : اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

منظور مولکول‌های NADH هستند که در زمان تبدیل شدن قند فسفاته به اسید دو فسفاته در جریان گلیکولیز ایجاد می‌شوند. این مولکول‌های نوکلئوتیدی در طی فرایندهای زنجیره انتقال الکترون و تخمیر، اکسایش یافته و به NAD^+ تبدیل می‌شوند. با این فرایند، مولکول‌های NAD^+ مورد نیاز برای انجام فرایند قندکافت مجدداً تولید می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مولکول‌ها، علاوه بر قندکافت، ممکن است در فرایند اکسایش پیرووات و چربه کربس نیز تولید شوند.

گزینه «۲»: دقت کنید NADH الکترون‌های خود را در تنفس هوایی مستقیماً به جزئی از زنجیره انتقال الکترون منتقل می‌کند که نوعی ترکیب آلی است و باعث کاهش آن ترکیب می‌شود. همچنین در طی تنفس بی هوایی نیز گیرنده نهایی الکترون‌های NADH نوعی ترکیب آلی است. (پس کلمه برخی نادرست است)

گزینه «۳»: مولکول‌های NADH از اضافه شدن الکترون‌ها و یون‌های هیدروژن به مولکول

NAD^+ پدید می‌آیند که در طی این مرحله از گروه فسفات آزاد استفاده می‌شود!

(از ماده به انرژی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۰، ۷۳ و ۷۴)

۴✓

۳

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۸ - گزینه «۲»

ترکیبات پاداکسینده بر سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد نقشی ندارند بلکه با واکنش با آنها، مانع اثر تخریبی این مواد بر مولکول‌های زیستی می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مونواکسید کربن واکنش نهایی مربوط به انتقال الکترون به اکسیژن را متوقف می‌کند پس هنگامی که الکترون به اکسیژن منتقل نشود، سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد هم کاهش می‌یابد ولی الكل سرعت تشکیل رادیکال‌های آزاد از اکسیژن را افزایش می‌دهند.

گزینه «۳»: سیانید و مونواکسید کربن می‌توانند واکنش نهایی مربوط به انتقال اکسیژن را متوقف سازند.

گزینه «۴»: اگر نقص ژنی به پروتئین‌های زنجیره انتقال الکترون مربوط باشد آنگاه ممکن است راکیزه عملکرد مناسبی در مبارزه با رادیکال‌های آزاد نداشته باشد.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه ۸۳)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

روشی که در همه جانداران برای ساخت ATP رخ می‌دهد، در سطح پیش‌ماده است که در گلیکولیز و کربس و فرایند تولید ATP از کراتین فسفات قابل مشاهده است. از بین این روش‌ها گلیکولیز در همه یاخته‌های طبیعت مشترک است. ساخت ATP در سطح پیش‌ماده یعنی فسفات از یک مولکول فسفاتدار جدا و به ADP منتقل شود. جانداری که گاز نیتروژن را به آمونیوم تبدیل می‌کند. باکتری تثبیت‌کننده نیتروژن است که مقدار قابل توجهی از این نیتروژن تثبیت شده را دفع می‌کند یا پس از مرگ آن‌ها برای گیاه قابل دسترسی می‌شود. مصرف ترکیبات سه‌کربنه می‌تواند در گلیکولیز باشد که دو مولکول اسید سه‌کربنه دوفسفاته مصرف و ۴ مولکول ATP در سطح پیش‌ماده تولید می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این فرایند مربوط به تولید ATP از کراتین فسفات است نه قندکافت. در این فرایند فسفات از کراتین فسفات به ADP منتقل می‌شود.
 گزینه «۳»: دقت کنید چون مولکول حامل الکترون بعد از ساخته شدن ATP تولید شده است پس این فرایند قطعاً گلیکولیز نیست، چون با توجه به شکل ۴ صفحه ۶۶ زیست‌شناسی دوازدهم، در گلیکولیز مولکول حامل الکترون (NADH) قبل از ATP تولید می‌شود. کوچکترین یاخته‌های خونی نیز گویچه‌های قرمز هستند که تنها روش ساخت ATP در آنها تولید در سطح پیش‌ماده و طی فرایند گلیکولیز است.
 گزینه «۴»: منظور زنجیره انتقال الکترون است که این ساخته شدن در سطح پیش‌ماده نیست.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۱۶ تا ۶۱۴، ۶۷ و ۶۰)

(زیست‌شناسی ۲، صفحه ۵۰)

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۶۱، ۶۰ و ۹۹)

۴

۳

۲ ✓

۱

طی واکنش‌های قندکافت:

اولین مولکول آلی فسفاتداری که تولید می‌شود = آخرین مولکول آلی فسفاتداری

$\text{ADP} = \text{که مصرف می‌شود}$

آخرین مولکول آلی فسفاتداری که تولید می‌شود = اولین مولکول آلی فسفاتداری

$\text{ATP} = \text{که مصرف می‌شود}$

بررسی همه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به منظور انتقال فعال مواد از غشای خارجی میتوکندری ATP می‌تواند

مصرف شود.

گزینه «۲»: ADP در واکنش تولید پیرووات (نوعی بنیان اسید سه‌کربنیه بدون فسفات) مصرف می‌شود.

گزینه «۳»: ADP در پی اکسایش NAD^+ (نوعی گیرنده الکترون) تولید

نمی‌شود. بلکه به دنبال کاهش NAD^+ تولید می‌شود.

گزینه «۴»: گلوکز در پی دریافت انرژی فعال‌سازی ATP، فروکتوز دوفسفاته را

(زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۳۸)

تولید می‌کند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۸ و ۷۰)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر: اشکان زندی

آزمون ۲۰ اسفند

۱۲۲ - گزینه «۲»

(سروش صفا)

آخرین جزء زنجیره انتقال الکترون در میتوکندری، نوعی پمپ پروتونی است که در

نهایت با انتقال الکترون به اکسیژن باعث تشکیل آب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» این عبارت، مشابه جمله کنکور سراسری ۱۴۰۰ است. دقت کنید ممکن است

از NADH هایی استفاده شود که در طی گلیکولیز در سیتوپلاسم ایجاد شده اند.

گزینه «۳» دقت کنید که آنزیم ATP ساز جزء زنجیره انتقال الکترون نمی‌باشد.

گزینه «۴» مطابق توضیحات کتاب درسی، گاهی ممکن است درصدی از اکسیژن‌ها وارد

واکنش تشکیل آب در میتوکندری نشوند و به صورت رادیکال آزاد در بیانند.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۴۵ و ۱۴۷)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۱ و ۷۵)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر: اشکان زندی

آزمون ۲۰ اسفند

در تنفس یاخته‌های در یاخته‌های یوکاریوتی دو مسیر وجود دارد که هر دو مسیر با گلیکولیز آغاز می‌شوند. در مسیر هوازی، پس از فرایند گلیکولیز و تولید پیرووات، این ترکیب به راکیزه می‌رود و ابتدا CO_2 از دست می‌دهد و اکسایش می‌یابد و به مولکول استیل تبدیل می‌شود سپس با اتصال به مولکولی به نام کوآنزیم A، استیل کوآنزیم A را تشکیل می‌دهد؛ سپس تنفس یاخته‌ای با چرخه کربس ادامه می‌یابد و در نهایت در زنجیره انتقال الکترون، تنفس یاخته‌ای هوازی پایان می‌یابد. در مسیر بی‌هوازی، پس از فرایند گلیکولیز و تولید پیرووات، در ادامه، مولکول‌هایی ایجاد می‌شوند که در فرایند تشکیل آنها NAD^+ به وجود می‌آید. فعالیت شدید ماهیچه‌ها به اکسیژن فراوان نیاز دارد اگر اکسیژن کافی نباشد، پیرووات حاصل از قندکافت وارد راکیزه‌ها نمی‌شود، بلکه به لاکتان تبدیل می‌شود؛ پس تخمیری که در یاخته‌های ماهیچه‌ای انسان صورت می‌گیرد، از نوع لاکتیکی است. از میان تمام فرایندهای تنفس یاخته‌ای که در یاخته‌های ماهیچه‌ای انسان صورت می‌گیرند (قندکافت، اکسایش پیرووات، چرخه کربس، زنجیره انتقال الکترون و تخمیر لاکتیکی)، تنها اکسایش پیرووات و چرخه کربس با آزاد شدن CO_2 همراه هستند. هم اکسایش پیرووات و هم چرخه کربس به تنفس هوازی مربوط هستند و درون راکیزه که اندامکی با دو غشای داخلی و بیرونی است انجام می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: NAD^+ کاهش می‌یابد نه NADH

گزینه «۲»: در اکسایش پیرووات برخلاف چرخه کربس، ATP تشکیل نمی‌شود.

گزینه «۴»: این اتفاق که به تولید آب منجر می‌شود، در پایان زنجیره انتقال الکترون انجام می‌شود.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۶، ۶۷، ۷۰ تا ۷۳ و ۷۴)

۴

۳✓

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

یاخته‌های هدف هورمون FSH در تخدمان زنان، یاخته‌های فولیکولی و یاخته‌های هدف هورمون LH در مردان یاخته‌های بینایی‌نی هستند. یاخته‌های فولیکولی می‌توانند استروژن ترشح کنند و در تغذیه و حفاظت اووسیت اولیه نقش دارند.

یاخته‌های بینایی‌نی در دیواره لوله اسپرم‌ساز قرار ندارند؛ بلکه در بین این لوله‌ها هستند و در ترشح هورمون تستوسترون نقش دارند.

ترشحات هر دوی آنها (هورمون‌های جنسی) دارای تأثیر بازخوردی روی هیپوفیز پیشین است.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۹، ۹۹، ۱۰۱ و ۱۰۷ تا ۱۱۰)

۴✓

۳

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

هر دو این هورمون‌ها می‌توانند با اثر بر یاخته‌های هیپوتالاموسی (یاخته‌های بافت عصبی) اثر بازخوردی خود را اعمال کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عاملی که باعث تکمیل مراحل تخمکزایی می‌شود؛ برخورد اسپرم با اووست ثانویه و شروع فرایند لقاح است، نه هورمون‌های جنسی.

گزینه «۳»: در یک زن یائسه، در پی اثر هورمون‌های **LH** و **FSH** ترشح استروژن و پروژسترون از تخدمان افزایش نمی‌باید.

گزینه «۴»: دقت کنید ترشح این هورمون‌ها هم می‌تواند از تخدمان و هم از غدد فوق کلیه باشد؛ پس به طور غیرمستقیم تحت کنترل دو نوع هورمون آزادکننده قرار می‌گیرد.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۷، ۵۶، ۵۹ و ۱۰۷ تا ۱۰۸)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

موارد «ب» و «ج» عبارت را به درستی کامل می‌کنند.

این سوال شبیه ساز سوال کنکور سراسری ۱۴۰۰ است.

منظور صورت سوال از زمان اتمام قاعده‌گی تا روز چهاردهم می‌باشد که فولیکول در حال رشد استروژن تولید می‌کند.

بررسی موارد:

الف) حین تخم‌گذاری، یاخته‌های اووسیت ثانویه، نخستین جسم قطبی و گروهی از یاخته‌های فولیکولی وارد لوله رحمی می‌شوند. یاخته‌های فولیکولی دیپلوقیز هستند.

ب) در طی این مدت بین هورمون استروژن و هورمون‌های محرک جنسی هیپوفیز در ابتدا بازخورد منفی و سپس بازخورد مثبت مشاهده می‌شود. (این جمله مربوط به کنکور است)

ج) در طی این مدت دیواره داخلی رحم به طور مجدد رشد و نمو می‌باید و میزان رگ‌های خونی دیواره آن افزایش می‌باید و در نتیجه حجم خون موجود در آن زیاد می‌شود.

د) دقت کنید این مورد مربوط به اواسط نیمة دوم چرخه جنسی است؛ در حالی که سوال تنها مربوط به نیمة اول چرخه جنسی می‌باشد.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۸)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

در هفته دوم چرخه جنسی زنان بیشترین میزان سرعت رشد در دیواره داخلی رحم دیده می‌شود. همچنین در هفته چهارم، به تدریج جسم زرد شروع به تحلیل رفتند نموده و به جسمی غیرفعال به نام جسم سفید تبدیل می‌شود. در هفته دوم افزایش میزان ترشح هورمون استروژن بر افزایش ضخامت دیواره رحم اثر می‌گذارد؛ در حالی که در هفته چهارم و در انتهای دوره جنسی، میزان ترشح هورمون‌های استروژن و پروژسترون افزایشی پیدا نمی‌کند تا به تدریج ضخامت دیواره رحم کاهش یابد و با کاهش ضخامت دیواره رحم و شروع قاعده‌گی دوره بعدی آغاز می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هفته دوم یاخته‌های فولیکولی اطراف اووسیت تحت تأثیر هورمون FSH بزرگ و بالغ می‌شوند. این مشخصه در هفته چهارم مشاهده نمی‌شود.

گزینه «۳»: در اواخر هفته دوم افزایش ناگهانی هورمون استروژن با بازخورد مثبت منجر به افزایش ترشح LH و FSH می‌شود. در سایر بخش‌های چرخه جنسی هورمون استروژن با بازخورد منفی اثر خود را اعمال می‌نماید.

گزینه «۴»: در تمام طول هفته دوم و در روزهای ابتدایی هفته چهارم ضخامت دیواره رحم افزایش می‌یابد که این منجر به افزایش حفرات، چین‌خوردگی‌ها و اندوخته خونی آن می‌شود. دقت کنید که شروع تخریب دیواره رحم از حدود روز ۲۶ آم می‌باشد.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۸)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

(خارج از کشور تهریب ۹۶)

صورت سؤال در رابطه گویچه قطبی اول و دوم می‌باشد. اولین گویچه قطبی در تخدمان و دومین گویچه قطبی در لوله رحمی تشکیل می‌شود. در هردوی این یاخته‌ها ۲۳ کروموزوم و در نتیجه ۲۳ سانتروم وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) اولین گویچه قطبی، دارای کروموزوم‌های مضاعف است و دومین گویچه قطبی دارای کروموزوم‌های غیر مضاعف است. در نتیجه مقدار دنای هسته‌ای متفاوت است. دقت کنید هیچ‌یک از این یاخته‌ها، کروموزوم همتا ندارند و در نتیجه صحبت درباره این موضوع صحیح نیست.

۴ ✓

۳

۲

۱

دیر : اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۰- گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

(علیرضا رضایی)

گزینه «۱»: قبل از آن که تمایز جفت آغاز شود (هفته دوم بعد از لقاح)، پرده‌های جنینی تشکیل می‌شوند و هورمون HCG که اساس تست‌های بارداری است توسط برونشامه جنین به خون ترشح می‌شود.

گزینه «۲»: دو سرخرگ بند ناف، خون جنین را به جفت می‌برند.

گزینه «۳»: با توجه به شکل ۱۵ فصل ۷ کتاب یازدهم، قبل از آنکه بند ناف تشکیل شده باشد، زوائد انگشتی تشکیل شده‌اند و به جدار رحم نفوذ کرده‌اند.

گزینه «۴»: در انتهای ۳ ماه اول، اندام‌های جنسی مشخص شده و جنین دارای ویژگی‌های بدنی قابل تشخیص می‌شود. آغاز ضربان قلب، در انتهای ماه اول می‌باشد.

(تولید مثل) (زمینه شناسی ۲، صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۱۷)

۴

۳✓

۲

۱

دیر: اشکان زندی آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۱- گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

(حامد حسینپور)

ابتدا اووسیت ثانویه، میوز را تکمیل کرده و تقسیم سیتوپلاسم با کمک حلقة انقباضی و توسط رشته‌های اکتین و میوزین رخ می‌دهد و سپس با ادغام هسته اسپرم و تخمک، هسته دیپلوقیوی حاصل می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ابتدا مواد سازنده جدار لقاحی آزاد شده و سپس ادغام هسته‌ها رخ می‌دهد.

گزینه «۲»: ریزکیسه‌های حاوی مواد سازنده جدار لقاحی قبل از برخورد اسپرم در اووسیت تولید شده‌اند.

گزینه «۴»: هر زame دارای یک تارک تن است!

(تولید مثل) (زمینه شناسی ۲، صفحه‌های ۸۵، ۸۶، ۱۰۱ و ۱۰۹)

۴

۳✓

۲

۱

دیر: اشکان زندی آزمون ۲۰ اسفند

فقط مورد الف صحیح است.

بررسی موارد:

الف) اگر بارداری رخ دهد، جسم زرد تحت تأثیر هورمون **HCG** مترشحه از برونشامه حفظ می‌شود و همچنان به ترشح هورمون پروژسترون ادامه می‌دهد پس در زمان تشکیل پرده‌های حفاظت‌کننده از جنین، جسم زرد هورمون ترشح می‌کند و اگر بارداری رخ ندهد در اواخر دوره جنسی تحلیل می‌رود و به جسم سفید تبدیل می‌شود.

ب) رشد و نمو دیواره داخلی رحم تا بعد از نیمه دوم چرخه رحمی ادامه دارد. پس از آن سرعت رشد دیواره داخلی کم می‌شود ولی فعالیت ترشحی دیواره برای پذیرش و پرورش جنین افزایش (نه شروع) می‌یابد. در زمان حرکت سورولا فعالیت ترشحی افزایش یافته است تا رحم برای پذیرش و پرورش آماده باشد.

ج) هورمون **HCG** از برونشامه ترشح می‌شود و این پرده در تشکیل جفت و بند ناف دخالت دارد.

د) هنگام عمل جایگزینی، جنین مواد مغذی مورد نیاز خود را از بافت‌های هضم‌شده‌ای به دست می‌آورد که به واسطه عمل آنزیم‌های ترشحی هضم‌کننده از تروفوبلاست ایجاد شده است. در هنگام عمل جایگزینی رابطه خونی بین مادر و جنین هنوز برقرار نشده است.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۵، ۱۰۶ و ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۴

۳

۲

۱✓

دیر: اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

«**گزینه ۳**» - ۱۶۳

(امیرمحمد رضه‌نی علوی)

یاخته‌های تروفوبلاست، توانایی ترشح آنزیم‌های تجزیه‌کننده دیواره رحم را دارند. مطابق شکل کتاب درسی، اولین یاخته‌هایی از بلاستوسیست که در تماس با یاخته‌های دیواره رحم قرار می‌گیرند، همین یاخته‌های تروفوبلاست هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دقت کنید که یاخته‌های توده درونی، با تمایز خود، در نهایت لایه‌های زاینده جنینی را تشکیل می‌دهند.

گزینه «۲»: دقت کنید که هورمون **HCG** که توسط این یاخته‌ها تولید می‌شود، سبب تداوم ترشح هورمون پروژسترون از توده یاخته‌ای جسم زرد می‌شود.

گزینه «۴»: بعضی از یاخته‌های لایه تروفوبلاست، می‌توانند در تماس با مایع موجود در بلاستوسیست قرار بگیرند و برخی دیگر در تماس با این مایع قرار نمی‌گیرند.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

۴

۳✓

۲

۱

دیر: اشکان زرندی

آزمون ۲۰ اسفند

شماره ۱ درون شامه جنین، شماره ۲ زوائد انگشتی، شماره ۳ لایه‌های زاینده جنین و شماره ۴ برون شامه جنین است. برون شامه برخلاف درون شامه می‌تواند هورمون HCG ترشح کند که سبب حفظ جسم زرد و تداوم ترشح پروژسترون از آن می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برون شامه و زوائد انگشتی از تقسیم تروفوبلاست ایجاد شده‌اند نه یاخته‌های درونی بلاستوسیست.

گزینه «۳»: فقط لایه‌های زاینده جنین می‌توانند به دنبال رشد و تمایز، بافت‌های مختلف جنین را تشکیل دهند و برون شامه جنین قادر این توانایی است.

گزینه «۴»: جلوگیری از مخلوط شدن خون جنین و مادر یکی از وظایف جفت است که توسط برون شامه جنین تشکیل می‌شود و درون شامه جنین در این مورد نقشی ندارد.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۲)

۴

۳

۲ ✓

۱

دیر: اشکان زرندي آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۵ - گزینه «۱»

همزمان با تشکیل جفت، یاخته‌های توده درونی بلاستوسیست (بنیادی) تمایز می‌یابند. این مورد خط کتاب درسی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: شروع تمایز جفت در هفته دوم و شروع تشکیل شدن اندام‌های اصلی جنین در انتهای ماه اول است.

گزینه «۳»: با شروع ترشح آنزیم، در دیواره رحم حفره‌ای ایجاد می‌شود که بلاستوسیست درون آن جای بگیرد و سپس بعد از قرارگیری بلاستوسیست درون حفره، پرده کوریون شکل می‌گیرد و در پی آن زوائد انگشتی تشکیل شود.

گزینه «۴»: با شروع جایگزینی، هنوز پرده کوریون شکل نگرفته است و در نتیجه تست سنجش هورمون HCG مثبت نمی‌شود.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۲)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي آزمون ۲۰ اسفند

«۲- گزینه» ۱۶۷

(فاجع از کشور تهری ۹۸)

دقت کنید صورت سوال در رابطه با پرده کوریون می‌باشد که با تشکیل جفت مانع اختلاط خون مادر و جنین می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) یاخته‌های جنین تحت تأثیر هورمون‌های تیروئیدی قرار دارند.

گزینه ۲) مبادله مواد غذایی و گازهای تنفسی بین خون جنین و مادر، از طریق این ساختار صورت می‌گیرد.

گزینه ۳) پرده کوریون از تغییر و تمایز تروفوبلاست ایجاد می‌شود.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۴ و ۵۰ تا ۱۱۲)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

«۲- گزینه» ۱۶۸

بررسی موارد:

الف) درست است - حشرات لوله‌های مالپیگی دارند. طبق متن کتاب درسی همه جانوران امکان تولیدمثل مشابهی دارند.

ب) نادرست است - گویچه‌های قرمز بدون هسته در بسیاری از پستانداران یافت می‌شود در جانورانی که لقاد خارجی دارند، آزاد شدن تعداد زیادی گامت به درون آب مشاهده می‌شود.

ج) نادرست است - طبق متن کتاب درسی، بعضی مارها مثل مار زنگی می‌توانند پرتوهای فروسخ را به کمک گیرنده‌هایی که درون دو سوراخ زیرچشم‌ها قرار دارند، تشخیص دهند. توجه داشته باشید فقط بعضی از مارها توانایی بکرزاگی دارند و فرد ماده گاهی اوقات به تنها یی تولیدمثل می‌کند.

د) درست است - بسیاری از ماهی‌ها و دوزیستان دارای لقاد خارجی هستند و همگی مهره‌دار و دارای طناب عصبی پشتی هستند. دقต کنید که همه ماهی‌ها و دوزیستان گویچه قرمز هسته‌دار دارند.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۶۴، ۶۳ و ۶۶)

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۸، ۲۵، ۳۵ و ۱۱۵)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

(فامد فسین پور)

سوال در مورد تولیدمثلهایی است که با حضور یک والد انجام می‌شوند که براساس کتاب درسی عبارت‌اند از: ۱) بکرزاوی (در زنیبور و مار) ۲) تولیدمثلهایی در کرم کبد. جاندار حاصل از بکرزاوی زنیبور عسل ملکه، نر هاپلوبئید است. جاندار حاصل از بکرزاوی مار و نیز جاندار حاصل از تولیدمثلهایی کرم کبد می‌توانند در آینده میوز انجام دهند و بدون وقوع جهش، در طی گوناگونی دگرهای در گامت‌ها، گامت‌های مختلف ایجاد کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در کرم کبد هر دو نوع دستگاه تولیدمثلهایی نر و ماده وجود دارد، به همین دلیل هر دو نوع گامت تولید می‌شوند. این کرم که نوعی کرم پهنه می‌باشد. فاقد تنفس پوستی با مویرگ‌های فراوان زیرپوستی است.

گزینه «۲»: جانداری با ژنتیک خالص از میان جانوران مدنظر سوال، می‌تواند مار حاصل از بکرزاوی و نیز زاده کرم کبد باشد. تخمک‌های کرم کبد فاقد توانایی تقسیم هستند.

گزینه «۳»: جاندار حاصل از بکرزاوی زنیبور عسل، زاده‌ای هاپلوبئید است که برخلاف والد خود جایگاه‌های زنی کمتری دارد.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۴۵)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۷ و ۱۱۶)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹ و ۴۲)

۴✓

۳

۲

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۷۰- گزینه «۲»

صورت سؤال مربوط به اسپرماتیدها می‌باشد که در طی اسپرم‌زایی، از هم جدا می‌شوند. طراح محترم گزینه «۲» را به عنوان پاسخ صحیح اعلام کرده است و گویا به بحث صفات چندجایگاهی توجهی نداشته است زیرا برای صفات چندجایگاهی ممکن است در یک سلول هاپلوبئید هم چند دگره مشاهده شود. از طرفی در کنکورهای سراسری ۹۷ داخل و خارج کشور این موضوع را در نظر داشته است و این سؤال با کنکورهای گذشته در تناقض است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) این مورد چالشی است! زیرا در حین تمایز اسپرماتید به اسپرم، تقسیم سیتوپلاسم تکمیل شده و طراح کلمه تقسیم صورت سؤال را صرفاً معادل تقسیم هسته در نظر گرفته است و در طی تمایز اسپرماتید تقسیم هسته نداریم.

گزینه ۳) طبق این تست اسپرماتیدها قدرت حرکت ندارند. این موضوع باز هم کمی چالشی است زیرا در کتاب درسی گفته شده است اسپرماتید ضمن حرکت به سمت وسط لوله‌های اسپرم‌ساز، تمایز پیدا می‌کنند.

گزینه ۴) این مورد برای یاخته سرتولی صادق است.

(زیست‌شناسی ۳، صفحه ۹۹) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

موارد «الف» و «ب» عبارت را به درستی کامل می‌کنند.

بررسی موارد:

الف) جهش واژگونی، چه در اسپرماتوسیت اولیه و چه در اسپرماتوگونی می‌تواند روی دهد. اما فاصله اسپرماتوگونی تا یاخته‌های بینایینی (ترشح‌کننده تستوسترون) کمتر از فاصله اسپرماتوسیت اولیه تا این یاخته‌هاست.

ب) اوسویت اولیه و اسپرماتوسیت ثانویه، هر دو کروموزوم‌های مضاعف دارند در نتیجه در هر کروموزوم خود، دو DNA دارند. اسپرماتوسیت ثانویه برخلاف اوسویت اولیه هاپلوبloid است و قابلیت ایجاد جهش مضاعف‌شدگی را ندارد زیرا فاقد کروموزوم‌های همتاست.

ج) اوسویت اولیه و اوسویت ثانویه هر دو در فولیکول‌های تخمدان ایجاد می‌شوند. اوسویت

اولیه می‌تواند در آنافاراز میوز ۱، ژن‌های I^B و I^A را از یکدیگر جدا کند. همچنین اگر

در پروفاز ۱ اوسویت اولیه، بین ژن‌های I^B و I^A کراسینگ‌اور روی داده باشد،

اووسیت ثانویه می‌تواند در آنافاراز ۲، ژن‌های I^B و I^A را از یکدیگر جدا کند.

د) اسپرم‌ها و اووسیت ثانویه، نمی‌توانند میوز ۱ انجام دهند در نتیجه فاقد توانایی انجام کراسینگ‌اور هستند. اسپرم به کمک تاژک و اووسیت ثانویه به کمک مژک‌های یاخته‌های پوششی و انقباضات لوله فالوب حرکت می‌کنند.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۸۰، ۹۳، ۹۳، ۹۹، ۱۰۳ و ۱۰۴)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۱، ۵۰، ۵۱ و ۵۶)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

۱۶۶ - گزینه «۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دقت کنید دوقلوهای ناهمسان می‌توانند برای برخی از صفات ژنتیک یکسانی داشته باشند؛ مثلاً هردو قل پسر باشند و به هموفیلی مبتلا باشند.

گزینه «۲»: به علت اینکه در مرحله مورولا از هم جدا شده‌اند؛ در نتیجه هر یک دارای بلاستوسیست مخصوص به خود می‌باشند؛ پس پرده‌های آمنیون و کوریون، جفت و بندناف مخصوص به خود دارند.

گزینه «۳»: دقت کنید ممکن است از یک تخمدان بیش از یک اووسیت ثانویه آزاد شود!

گزینه «۴»: اگر پرده کوریون دو جنین باهم مشترک باشند؛ ممکن است حاصل جداشدن یاخته‌های توده درونی بلاستوسیست قبل از تشکیل لایه‌های زاینده جنینی باشد؛ در نتیجه در این زمان دو توده درونی مجرزا ایجاد می‌شود و هر کدام یک جنین مخصوص به خود ایجاد می‌کنند.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۲)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه ۳۶)

۴

۳

۲✓

۱

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

از بین یاخته‌های مسیر اسپرمزایی، یاخته‌های اسپرم، اسپرماتید و اسپرماتوسیت اولیه فاقد توانایی تجزیه پروتئین اتصالی ناحیه سانترومر هستند. همه موارد نادرست هستند.

بررسی همه موارد:

(الف) توجه داشته باشید اسپرماتوگونی در آنافاز میتوуз و اسپرماتوسیت ثانویه در آنافاز میوز ۲ می‌توانند پروتئین اتصالی ناحیه سانترومر را تجزیه کنند. دقت داشته باشید در مرحله پرومتفاژ و پروفاز ۲، رشته‌های دوک به کروموزوم‌ها متصل می‌شوند نه در متافاز! (ب) اسپرماتوسیت اولیه اگرچه نمی‌تواند پروتئین اتصالی ناحیه سانترومر را تجزیه کند، اما توانایی تقسیم دارد، بنابراین دو جفت سانتریول دارد.

(ج) این مورد در ارتباط با اسپرماتوگونی‌ها صحیح نیست! این یاخته‌ها فقط به یاخته‌های دولاد اتصال دارند.

(د) این مورد نیز فقط در ارتباط با اسپرم و اسپرماتیدها درست است. توجه داشته باشید اسپرماتوسیت‌های اولیه، از روی ژن یا ژن‌های مربوط به ساخت تازک رونویسی نمی‌کنند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۴۰، ۱۵۰، ۹۳، ۹۲ و ۹۹)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۲ و ۳۳)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

«گزینه ۱» ۱۵۱

(اشکان زرندي)

در اثر مصرف ترکیب شش کربنی در طی چرخه کربس، مولکول‌های کربن دی اکسید آزاد می‌شوند که پیش ماده اندیرازکربنیک هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: ژنوم هسته‌ای انسان در مردان شامل ۲۲ کروموزوم غیرجنسی و کروموزوم‌های X و Y است. بنابراین یک اسپرم هاپلوبیت نمی‌تواند محتوى همه ژنوم هسته‌ای باشد. در ضمن باید توجه شود که تخمک درون لوله فالوپ ایجاد می‌شود نه درون تخمدان.

گزینه «۳»: هم در سر اسپرم و هم در گروهی از لغنوسیت‌ها حجم زیادی از یاخته را هسته به خود اختصاص داده است. بنابراین در این گونه یاخته‌ها نسبت هسته به سیتوپلاسم بالاست.

گزینه «۴»: در یاخته‌های یوکاریوتی ۳ نوع رنابسیاراز برای رونویسی از دنای هسته‌ای وجود دارد.

(زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۳۹ و ۶۳)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۷۲، ۷۳، ۸۱، ۱۰۰ و ۱۰۳)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۳، ۵۱ و ۶۹)

۴

۳

۲

۱ ✓

دیر: اشکان زرندي

آزمون ۲۰ اسفند

منظور از صورت سوال، تخمک و دومین اجسام قطبی است.

بررسی همه موارد:

الف) هر دوی این یاخته‌ها دارای یک مجموعه از کروموزوم‌های تک‌کروماتیدی بوده و دارای ۲۳ مولکول دنا و ۴۶ رشته دئوکسی ریبونوکلئوتیدی هستند؛ اما توجه داشته باشید که به علت وجود رشته‌های رنا در فضای هسته، تعداد رشته‌های پلی‌نوکلئوتیدی موجود در آن، بیش از این مقدار است.

ب) هر دو یاخته‌های حاصل از میوز ۲، دارای یک جفت سانتریول در سیتوپلاسم (نه هر قطب خود!) هستند.

ج) به منظور وقوع تقسیم کاستمان (میوز) ۲ در یاخته اوسویت ثانویه، ابتدا لازم است تا این یاخته با اسپرم برخورد کرده و سپس یاخته‌های تخمک و دومین گویچه قطبی را پدید آورد. مطابق توضیحات فعالیت ۴ صفحه ۱۰۴ زیست‌شناسی ۲، ممکن است در بدن یک زن اجسام قطبی دوم (به جمع بودن دقت کنید) مشاهده شوند؛ پس از این جمله می‌توان برداشت کرد که گاهی ممکن است نخستین جسم قطبی نیز تقسیم میوز ۲ خود را انجام دهد و دومین اجسام قطبی را ایجاد کنند. پس این مورد هم نادرست است.

د) دقت کنید این یاخته‌ها برای صفات چند جایگاهی، بیش از یک دگره (الل) دارند.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۸ و ۱۹)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳، ۳۹ و ۴۳)

۴✓

۳

۲

۱